

Ustawa
z dnia
o osobach kierujących pojazdami¹⁾

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa osoby uprawnione do kierowania pojazdami na drogach publicznych oraz na innych drogach położonych w strefie zamieszkania, wymagania w stosunku do tych osób oraz zasady uzyskiwania i cofania uprawnień do kierowania pojazdami oraz zatrzymywania dokumentów stwierdzających posiadanie uprawnienia do kierowania pojazdami.

2. Ilekroć w ustawie mowa jest o:

- 1) kierowcy, kierującym lub o pojeździe określonego rodzaju należy przez to rozumieć kierowcę, kierującego i pojazd w znaczeniu określonym w przepisach ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005, Nr 108, poz.908 późn. zm.²⁾);
- 2) opłacie ewidencyjnej, należy przez to rozumieć opłatę stanowiącą przychód Funduszu – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców, o którym mowa w art. 80d ust. 2 i 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

Rozdział 2
Osoby uprawnione do kierowania pojazdami

Art. 2. 1. Kierującym pojazdem może być osoba, która osiągnęła wymagany wiek i jest sprawna pod względem fizycznym i psychicznym oraz spełnia jeden z następujących warunków:

- 1) posiada umiejętności wymagane do kierowania pojazdem w sposób nie zagrażający bezpieczeństwu, nie utrudniający ruchu drogowego i nie narażający kogokolwiek na szkodę oraz odpowiedni dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem;
- 2) odbywa, w ramach szkolenia, pod nadzorem instruktora naukę jazdy odpowiednio przystosowanym pojazdem;
- 3) odbywa, w ramach szkolenia, pod nadzorem osoby towarzyszącej, o której mowa w art. 23 ust 2, jazdę odpowiednio przystosowanym pojazdem;
- 4) zdaje egzamin państwowy pod nadzorem egzaminatora odpowiednio przystosowanym pojazdem.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, ustawę z dnia 6 września 2001r. o transporcie drogowym i ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnej.

²⁾ zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 109, poz..925, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1486 i Nr 180, poz. 1494 i 1497 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 141, Nr 104, poz. 708, poz. 711.

2. Osoba niepełnosprawna pod względem fizycznym może być kierującym, jeżeli w wyniku badania lekarskiego nie stwierdzono przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem.

3. Nie wymaga się dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania rowerem, motorowerem lub pojazdem zaprzęgowym od osoby, która ukończyła 18 lat.

Art. 3. 1. Dokumentem stwierdzającym uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów składającym się z pojazdu silnikowego i przyczepy (naczepy) jest odpowiednio:

- 1) wydane w kraju:
 - a) prawo jazdy,
 - b) pozwolenie wojskowe,
 - c) międzynarodowe prawo jazdy;
- 2) wydane za granicą:
 - a) krajowe lub międzynarodowe prawo jazdy określone w Konwencji o ruchu drogowym sporządzonej w Wiedniu dnia 8 listopada 1968 r. (Dz. U. z 1988 r. Nr 5 poz. 40 i poz. 44),
 - b) międzynarodowe prawo jazdy określone w Konwencji o ruchu drogowym podpisanej w Genewie 19 września 1949 r. (Dz. U. z 1959 r. Nr 54, poz. 321 i 322),
 - c) krajowe prawo jazdy wydane w innych Państwach Członkowskich Unii Europejskiej;
- 3) zagraniczny dokument wojskowy stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdami wojskowymi.

2. Kierujący może posiadać tylko jedno ważne prawo jazdy. Przepis ten nie dotyczy międzynarodowego prawa jazdy.

Art. 4. 1. Prawo jazdy, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 lit. a, stwierdza posiadanie uprawnień do kierowania odpowiednim pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów:

- 1) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) w ruchu międzynarodowym na terytorium państw stron konwencji, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. a, za wyjątkiem kierowania ciągnikiem rolniczym;
- 3) w ruchu międzynarodowym na terytorium Unii Europejskiej, za wyjątkiem kierowania ciągnikiem rolniczym.

2. Pozwolenie wojskowe stwierdza posiadanie uprawnień do kierowania odpowiednim, należącym do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów.

3. Międzynarodowe prawo jazdy, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 lit. c, stwierdza posiadanie uprawnień do kierowania odpowiednim pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów w ruchu międzynarodowym na terytorium państw stron konwencji, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. a i b za wyjątkiem kierowania ciągnikiem rolniczym. Międzynarodowe prawo jazdy jest ważne łącznie z krajowym prawem jazdy.

4. Prawo jazdy, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. a i b, stwierdza posiadanie uprawnień do kierowania odpowiednim pojazdem silnikowym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie 6 miesięcy od daty rozpoczęcia stałego lub czasowego pobytu.

5. Zagraniczny dokument wojskowy, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3, stwierdza posiadanie uprawnień do kierowania pojazdami zagranicznych sił zbrojnych przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie porozumień i umów międzynarodowych.

Art. 5. 1. Prawo jazdy lub inny dokument, o którym mowa w art. 3, stwierdza posiadanie uprawnień do kierowania:

- 1) kategorii A1 – motocyklem o pojemności skokowej silnika nie przekraczającej 125 cm³ i mocy nie przekraczającej 11 kW;
- 2) kategorii A:
 - a) motocyklem, z zastrzeżeniem ust. 2,
 - b) zespołem pojazdów złożonym z motocykla i przyczepy;
- 3) kategorii B1 – trójkołowym lub czterokołowym pojazdem samochodowym o masie własnej nie przekraczającej 550 kg, z wyjątkiem motocykla;
- 4) kategorii B:
 - a) pojazdem samochodowym o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 3,5 t, z wyjątkiem autobusu lub motocykla,
 - b) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a oraz z przyczepy lekkiej,
 - c) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a oraz z przyczepy innej niż lekka, której dopuszczalna masa całkowita nie przekracza masy własnej pojazdu ciągnącego, o ile łączna dopuszczalna masa całkowita zespołu tych pojazdów nie przekracza 3,5 t;
- 5) kategorii C1:
 - a) pojazdem samochodowym o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t i nie przekraczającej 7,5 t, z wyjątkiem autobusu,
 - b) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a oraz z przyczepy lekkiej;
- 6) kategorii C:
 - a) pojazdem samochodowym o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t, z wyjątkiem autobusu,
 - b) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a oraz z przyczepy lekkiej;
- 7) kategorii D1:
 - a) autobusem przeznaczonym konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 17 osób łącznie z kierowcą,
 - b) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a oraz z przyczepy lekkiej;
- 8) kategorii D:
 - a) autobusem,
 - b) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a oraz z przyczepy lekkiej;
- 9) kategorii T:
 - a) ciągnikiem rolniczym lub pojazdem wolnobieżnym,

- b) zespołem pojazdów złożonym z ciągnika rolniczego oraz z przyczepy (z przyczep);
 - 10) kategorii B+E, C+E lub D+E – pojazdem określonym odpowiednio w kategorii B, C lub D, łącznie z przyczepą (z przyczepami);
 - 11) kategorii C1+E – zespołem pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 12 t, składającym się z pojazdu ciągnącego określonego w kategorii C1 i przyczepy o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej masy własnej pojazdu ciągnącego;
 - 12) kategorii D1+E - zespołem pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 12 t, składającym się z pojazdu ciągnącego określonego w kategorii D1 i przyczepy o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej masy własnej pojazdu ciągnącego;
 - 13) kategorii B i C1+E, B i D1+E, B i C+E lub B i D+E – zespołem pojazdów określonych w kategorii B+E;
 - 14) kategorii C+E i D – zespołem pojazdów określonych w kategorii D+E.
- 2.** Motocyklem o mocy większej niż 25 kW lub o stosunku mocy do masy własnej wyższym od 0,16 kW/kg może kierować:
- 1) osoba posiadająca prawo jazdy kategorii A przez okres dłuższy niż 2 lata, albo
 - 2) osoba posiadająca prawo jazdy kategorii A, która ukończyła 24 lata.
- 3.** Na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej prawo jazdy kategorii B, C1, C, D1 i D uprawnia do kierowania ciągnikiem rolniczym i pojazdem wolnobieżnym.
- 4.** Minister Obrony Narodowej, może określić w drodze rozporządzenia, w sposób odmienny od przepisów ust. 1, dodatkowe wymagane uprawnienia do kierowania przez żołnierzy czynnej służby wojskowej pojazdami specjalnymi oraz pojazdami używanymi do celów specjalnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, uwzględniając konieczność posiadania szczególnych kwalifikacji przez osoby wykonujące zadania związane z obronnością państwa.
- 5.** Przepis ust. 2 pkt 2 nie dotyczy policjantów, funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz żołnierzy kierujących motocyklami służbowymi.

Art. 6. 1. Dokumentem stwierdzającym uprawnienie do kierowania:

- 1) tramwajem – jest pozwolenie do kierowania tramwajem;
- 2) motorowerem – jest karta motorowerowa lub prawo jazdy kategorii A1, B1 lub T; dotyczy osób, które nie ukończyły 18 lat;
- 3) rowerem – jest karta rowerowa, motorowerowa lub prawo jazdy kategorii A1, B1 lub T; dotyczy osób, które nie ukończyły 18 lat;
- 4) pojazdem zaprzęgowym – jest prawo jazdy A1, B1 lub T, karta motorowerowa lub rowerowa; dotyczy osób, które nie ukończyły 18 lat.

2. Kierujący może posiadać tylko jedno ważne pozwolenie do kierowania tramwajem.

Art. 7. Wymagany minimalny wiek do kierowania:

- 1) pojazdem silnikowym wynosi:
 - a) 16 lat – dla pojazdów określonych w kategorii A1, B1 i T,
 - b) 18 lat – dla pojazdów określonych w kategorii A, B, B+E, C1, C1+E, C i C+E,

- c) 21 lat – dla pojazdów określonych w kategorii D1, D1+E, D i D+E, z zastrzeżeniem lit. d,
 - d) 19 lat – dla pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej określonych w kategorii D1 i D pozwolenia wojskowego;
- 2) tramwajem wynosi 21 lat;
 - 3) pojazdem zaprzęgowym wynosi 15 lat;
 - 4) motorowerem wynosi 13 lat;
 - 5) rowerem jednoosobowym wynosi 10 lat;
 - 6) rowerem przystosowanym konstrukcyjnie do kierowania przez osobę niepełnosprawną wynosi 13 lat;
 - 7) rowerem wieloosobowym lub przewożącym inną osobę wynosi 17 lat.

Rozdział 3

Wydawanie uprawnień do kierowania pojazdami

Art. 8. 1. Prawo jazdy wydaje, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o ten dokument.

2. Międzynarodowe prawo jazdy jest wydawane za opłatą przez każdego starostę. Międzynarodowe prawo jazdy jest wydawane na podstawie krajowego prawa jazdy na okres 3 lat.

3. Szefom i cudzoziemskiemu personelowi przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych i misji specjalnych państw obcych oraz organizacji międzynarodowych, korzystających z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych na mocy ustaw, umów międzynarodowych bądź powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych lub na zasadzie wzajemności, oraz innym osobom korzystającym z tych przywilejów i immunitetów, uprawnienie do kierowania pojazdem wydaje bezpłatnie – nie zatrzymując prawa jazdy wydanego w państwie wysyłającym – marszałek województwa mazowieckiego, na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych.

4. Żołnierzom zasadniczej służby wojskowej pozwolenie wojskowe wydaje na czas ich służby, nie dłużej jednak niż na rok, dowódca jednostki wojskowej prowadzącej ich szkolenie.

5. Na wniosek osoby posiadającej pozwolenie wojskowe podlega ono za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej wymianie na odpowiednie prawo jazdy, o którym mowa w ust. 1:

- 1) po zakończeniu zasadniczej służby wojskowej;
- 2) podczas pełnienia zasadniczej służby wojskowej, jeżeli wraz z wnioskiem osoba zainteresowana złoży dokument organu wojskowego o zakwalifikowaniu żołnierza do służby poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

6. Wymiany pozwolenia wojskowego dokonuje starosta, o którym mowa w ust. 1, pod warunkiem, iż osoba posiadająca pozwolenie wojskowe osiągnęła odpowiedni wiek, o którym mowa w art. 7 pkt 1 lit. b i c, przewidziany dla danej kategorii prawa jazdy .

7. Opłata, o której mowa w ust. 1 i 2, za wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód powiatu.

Art. 9. 1. Dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym wydawany jest osobie, która:

- 1) osiągnęła wiek wymagany dla danej kategorii prawa jazdy;
- 2) uzyskała orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem i orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem;
- 3) odbyła wymagane dla danej kategorii szkolenie;
- 4) zdała egzamin państwowy wymagany dla danej kategorii;
- 5) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez co najmniej 185 dni w każdym roku kalendarzowym ze względu na swoje więzi osobiste lub zawodowe albo przedstawi zaświadczenie, że studiuje od co najmniej sześciu miesięcy.

2. Osoba, która nie ukończyła 18 lat, może uzyskać prawo jazdy kategorii A1, B1 lub T za pisemną zgodą rodziców lub opiekunów.

3. Dodatkowym warunkiem wymaganym do uzyskania dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym:

- 1) dla kategorii C, C1, D lub D1 – jest spełnienie wymagań, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, określonych dla prawa jazdy kategorii B;
- 2) dla kategorii B+E, C+E, C1+E, D+E lub D1+E – jest spełnienie wymagań, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, określonych odpowiednio dla praw jazdy kategorii B, C, C1, D lub D1.

Art. 10. 1. Zabrania się wydania dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym osobie:

- 1) u której w wyniku badania lekarskiego stwierdzono aktywną formę uzależnienia od alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu;
- 2) w stosunku do której orzeczony został prawomocnym wyrokiem sądu zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych – w okresie i zakresie obowiązywania tego zakazu;
- 3) posiadającej inny dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym.

2. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się także wobec osoby ubiegającej się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym kategorii:

- 1) C1, C, D1, D – w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego swoim zakresem kategorię B;
- 2) C1+E, C+E, D1+E, D+E – w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego swoim zakresem kategorię B lub odpowiednią kategorię C1, C, D1 lub D.

3. Przepis ust. 1 pkt 3 nie dotyczy międzynarodowego prawa jazdy.

Art. 11. 1. Dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym może zawierać wymagania lub ograniczenia wynikające:

- 1) ze stanu zdrowia kierowcy;
- 2) z możliwości prowadzenia określonego pojazdu;
- 3) z przepisów ustawy.

2. Wymagania lub ograniczenia mogą dotyczyć:

- 1) korekty lub ochrony wzroku;
- 2) korekty słuchu;
- 3) protezy lub szyny ortopedycznej;
- 4) ograniczonego korzystania z pojazdu;
- 5) modyfikacji lub dostosowania pojazdu;
- 6) ograniczenia uprawnienia do wskazanych pojazdów;
- 7) dodatkowego oznakowania pojazdu.

Art. 12. 1. Osoba posiadająca krajowe prawo jazdy wydane za granicą może otrzymać prawo jazdy odpowiedniej kategorii po zwrocie zagranicznego dokumentu organowi wydającemu prawo jazdy. Jeżeli prawo jazdy wydane za granicą nie jest określone w konwencjach o ruchu drogowym, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt. 2 lit. a i b dodatkowym warunkiem otrzymania polskiego prawa jazdy jest zdanie części teoretycznej egzaminu państwowego i przedstawienie uwierzytelnionego tłumaczenia zagranicznego dokumentu. Warunek ten nie dotyczy krajowego prawa jazdy wydanego w kraju członkowskim Unii Europejskiej.

2. Jeżeli prawo jazdy wydane za granicą zawiera ograniczenie terminu ważności, ograniczenie ze względu na stan zdrowia lub inne, ograniczenie to uwzględnia się w wydawanym prawie jazdy.

3. Minister właściwy do spraw transportu może określić, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb wydawania praw jazdy, w stosunku do obywateli niektórych państw, odmienne niż te, o których mowa w ust. 1 – kierując się zasadą wzajemności.

Art. 13. Okres ważności międzynarodowego prawa jazdy nie może przekraczać terminu ważności krajowego prawa jazdy.

Art. 14. 1. Pozwolenie do kierowania tramwajem wydaje, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o ten dokument.

2. Pozwolenie może uzyskać osoba, która:

- 1) osiągnęła wiek wymagany do kierowania tramwajem;
- 2) uzyskała orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem i orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem;
- 3) odbyła wymagane szkolenie;
- 4) zdała egzamin państwowy wymagany dla pozwolenia.

3. Przepis art. 10 stosuje się odpowiednio.

4. Opłata, o której mowa w ust. 1, za wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód powiatu.

Art. 15. 1. Kartę rowerową wydaje nieodpłatnie:

- 1) dyrektor szkoły podstawowej;
- 2) dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego;
- 3) przedsiębiorca prowadzący ośrodek szkolenia kierowców posiadający świadectwo potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań.

2. Kartę rowerową może uzyskać osoba, która:

- 1) osiągnęła wymagany wiek;
- 2) wykazała się niezbędnymi kwalifikacjami odpowiednio podczas zajęć szkolnych, zajęć prowadzonych przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego lub zajęć prowadzonych przez ośrodek szkolenia kierowców posiadający świadectwo potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań.

Art. 16. 1. Kartę motorowerową wydaje za opłatą:

- 1) dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego;
- 2) przedsiębiorca prowadzący ośrodek szkolenia kierowców posiadający świadectwo potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań;
- 3) dyrektor gimnazjum lub szkoły ponadgimnazjalnej.

2. Kartę motorowerową może uzyskać osoba, która:

- 1) osiągnęła wiek wymagany do kierowania motorowerem;
- 2) ukończyła z wynikiem pozytywnym kurs dla osób ubiegających się o kartę motorowerową organizowany przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego lub ośrodek szkolenia kierowców posiadający świadectwo potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań – w przypadku dokumentu wydawanego przez podmioty, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2;
- 3) wykazała się podczas zajęć szkolnych niezbędnymi kwalifikacjami – w przypadku dokumentu wydawanego przez dyrektora, o którym mowa w ust. 1 pkt 3.

3. Opłata, o której mowa w ust. 1, za wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi przychód jednostki wydającej kartę motorowerową.

Art. 17. 1. Osoba posiadająca dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub tramwajem jest obowiązana zawiadomić starostę w terminie nie przekraczającym 30 dni o utracie prawa jazdy lub pozwolenia do kierowania tramwajem, o zniszczeniu tych dokumentów w stopniu powodującym ich nieczytelność, a także o zmianie stanu faktycznego wymagającego zmiany danych w nich zawartych.

2. W sytuacji, o której mowa w ust. 1, na wniosek osoby uprawnionej, starosta wydaje za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej wtórniki dokumentu pod warunkiem:

- 1) złożenia, pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, oświadczenia o utracie dokumentu;
- 2) zwrotu zniszczonego dokumentu, albo
- 3) zwrotu dokumentu wymagającego zmiany danych.

3. W razie odzyskania utraconego dokumentu, o którym mowa w ust. 1, dokument ten należy zwrócić do starosty.

4. W razie utraty lub zniszczenia karty rowerowej lub motorowerowej wtórniki tych dokumentów wydaje jednostka, która wydała te dokumenty.

5. W stosunku do osób, o których mowa w art. 8 ust. 3, organem właściwym w sprawach określonych w ust. 1-3 jest marszałek województwa mazowieckiego.

6. W stosunku do osób, o których mowa w art. 8 ust. 4, organem właściwym w sprawach określonych w ust. 1 – 3, jest dowódca jednostki wojskowej, który wydał pozwolenie wojskowe.

7. Żołnierze zasadniczej służby wojskowej w sytuacji przewidzianej w ust. 1, w odniesieniu do pozwoleń wojskowych nie wnoszą opłat, o których mowa w ust. 2.

Art. 18. Minister właściwy do spraw transportu dokonuje, w trybie określonym przepisami o zamówieniach publicznych, wyboru:

- 1) producenta blankietów praw jazdy, który jednocześnie będzie dokonywać ich personalizacji i dystrybucji;
- 2) producenta blankietów międzynarodowych praw jazdy;
- 3) producenta pozwoleń do kierowania tramwajem, kart rowerowych i motorowerowych.

Art. 19. 1. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej, mając na uwadze odpowiednie przepisy Unii Europejskiej oraz uwzględniając w szczególności konieczność prawidłowego zabezpieczenia dokumentów przed podrobieniem, przerobieniem lub kradzieżą oraz koszty ich wydania, w tym koszty produkcji, dystrybucji oraz administracyjne, określi w drodze rozporządzenia:

- 1) wzory dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami oraz ich opis;
- 2) szczegółowe czynności organów i innych jednostek w sprawach związanych z wydawaniem dokumentów, cofaniem i przywracaniem uprawnień do kierowania pojazdami oraz wzory dokumentów stosowanych w tych sprawach;
- 3) wysokość opłaty za wydanie prawa jazdy, pozwolenia do kierowania tramwajem, karty motorowerowej i wtórnika dokumentów uprawniających do kierowania pojazdami, przy czym wysokość tej opłaty nie może być wyższa niż:
 - a) koszt produkcji, personalizacji i dystrybucji dokumentu powiększony o kwotę 30 zł – za wydanie lub wymianę prawa jazdy lub wtórnika prawa jazdy,
 - b) 30 zł – za wydanie lub wymianę międzynarodowego prawa jazdy, pozwolenia do kierowania tramwajem oraz wtórników tych dokumentów,
 - c) 10 zł – za wydanie karty motorowerowej.

2. Minister Obrony Narodowej, kierując się koniecznością zapewnienia zgodności tego dokumentu z obowiązującym podziałem uprawnień oraz mając na uwadze skrócenie okresu niezbędnego do uzyskania prawa jazdy, określi, w drodze rozporządzenia, wzór i opis pozwolenia wojskowego.

Rozdział 4

Szkolenie osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami

Art. 20. 1. Osoba ubiegająca się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub o wydanie pozwolenia do kierowania tramwajem może rozpocząć szkolenie nie wcześniej niż 3 miesiące przed osiągnięciem minimalnego wieku, o którym mowa w art. 7, wymaganego od kierującego pojazdem objętym tym uprawnieniem, a jeżeli osobą tą jest uczeń uczestniczący w zajęciach szkolnych w szkole, w której programie nauczania przewidziane jest uzyskanie umiejętności kierowania pojazdem silnikowym, okres ten wynosi 12 miesięcy.

2. Osoba ubiegająca się o prawo jazdy kategorii B po ukończeniu 16 roku życia może rozpocząć szkolenie w formie obejmującej jazdę z osobą towarzyszącą.

Art. 21. 1. Zabrania się szkolenia osoby:

- 1) nie spełniającej wymagań w zakresie wieku;
- 2) wobec której orzeczono – prawomocnym wyrokiem sądu zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych – w okresie i zakresie obowiązywania tego zakazu;
- 3) wobec której wydano decyzję administracyjną o cofnięciu lub zatrzymaniu uprawnienia do kierowania pojazdem;
- 4) nie posiadającej orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem i orzeczenia psychologicznego o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem.

2. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się także wobec osoby ubiegającej się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym kategorii:

- 1) C1, C, D1, D – w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego swoim zakresem kategorię B;
- 2) C1+E, C+E, D1+E, D+E – w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego swoim zakresem kategorię B lub odpowiednią kategorię C1, C, D1 lub D.

Art. 22. 1. Szkolenie osoby ubiegającej się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub o wydanie pozwolenia do kierowania tramwajem odbywa się w formie:

- 1) kursu – w zakresie wszystkich kategorii prawa jazdy, pozwolenia wojskowego oraz pozwolenia do kierowania tramwajem;
- 2) kursu rozszerzonego o jazdę z osobą towarzyszącą, zwanego dalej „kursem rozszerzonym” – w zakresie prawa jazdy kategorii B;
- 3) zajęć szkolnych – w zakresie prawa jazdy kategorii B, B+E, C, C+E i T.

2. Szkolenie dla osób ubiegających się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym obejmuje, z zastrzeżeniem art. 23:

- 1) przeprowadzaną w formie wykładów i ćwiczeń naukę:
 - a) teoretycznych podstaw kierowania pojazdem i uczestnictwa w ruchu drogowym,
 - b) podstawowych obowiązków i praw kierującego pojazdem;
- 2) naukę praktycznego kierowania pojazdem, zwaną dalej „nauką jazdy”, przeprowadzaną:
 - a) na placu manewrowym,
 - b) w ruchu miejskim,
 - c) w ruchu poza obszarem zabudowanym;
- 3) naukę udzielania pierwszej pomocy przeprowadzaną w formie wykładów i zajęć praktycznych;
- 4) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności, zwane dalej „egzaminem wewnętrznym”.

3. Szkolenie osób ubiegających się o pozwolenie do kierowania tramwajem obejmuje:

- 1) naukę teoretycznych podstaw kierowania tramwajem, uczestnictwa w ruchu drogowym i obsługi technicznej tramwaju przeprowadzaną w formie wykładów i ćwiczeń sprawdzających wiedzę;
 - 2) naukę praktycznego kierowania tramwajem,
 - 3) naukę udzielania pierwszej pomocy przeprowadzaną w formie wykładów i zajęć praktycznych.
4. Czas poświęcony na przeprowadzenie zajęć, o których mowa w ust. 2 pkt 1-3 i ust. 3, powinien być dostosowany do umiejętności i predyspozycji osoby szkolonej, nie krótszy jednak od minimalnych wymagań określonych dla danej kategorii prawa jazdy lub dla pozwolenia do kierowania tramwajem.
5. Po ukończeniu zajęć, o których mowa w ust. 2 pkt 1-3 i ust. 3, przeprowadzany jest egzamin wewnętrzny.
6. W razie uzyskania negatywnego wyniku egzaminu wewnętrznego, osoba ubiegająca się o prawo jazdy lub pozwolenie do kierowania tramwajem zobowiązana jest wziąć udział w dodatkowych zajęciach. Po ukończeniu tych zajęć przeprowadza się ponownie egzamin wewnętrzny.
7. W razie uzyskania negatywnego wyniku egzaminu państwowego, osoba ubiegająca się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub o wydanie pozwolenia do kierowania tramwajem może wziąć udział w dodatkowych zajęciach.
8. Zajęcia obejmujące zakres, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 i pkt 2 lit. a, mogą być przeprowadzane wyłącznie na terenie powiatu, w którym przedsiębiorca, prowadzący ośrodek szkolenia kierowców, został wpisany do rejestru przedsiębiorców, o którym mowa w art. 28. Przepisu nie stosuje się w stosunku do prowadzących szkolenie jednostek wojskowych, jednostek resortu spraw wewnętrznych i szkół.

Art. 23. 1. Kurs rozszerzony oprócz zajęć, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1-3, obejmuje ponadto:

- 1) zajęcia przeznaczone dla osoby towarzyszącej;
 - 2) jazdę osoby ubiegającej się o prawo jazdy z osobą towarzyszącą prowadzoną pod nadzorem ośrodka szkolenia kierowców.
2. Osobą towarzyszącą może być wyłącznie osoba:
- 1) w wieku od 28 do 65 lat;
 - 2) pozostająca z osobą ubiegającą się o prawo jazdy kategorii B w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa, przy czym stopień pokrewieństwa lub powinowactwa jest nie większy niż dwa;
 - 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za czyn stanowiący przestępstwo lub wykroczenie przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji;
 - 4) posiadająca w sposób udokumentowany pojazd samochodowy przez okres co najmniej 5 lat;
 - 5) posiadająca prawo jazdy kategorii B przez okres co najmniej 7 lat;
 - 6) która ukończyła zajęcia, o których mowa w ust. 1 pkt 1;
 - 7) posiadająca zaświadczenie wydane przez ośrodek szkolenia kierowców o spełnianiu warunków, o których mowa w pkt 1-5.
3. Osoba ubiegająca się o prawo jazdy kategorii B może rozpocząć jazdę z osobą towarzyszącą po uzyskaniu pozytywnego wyniku egzaminu wewnętrznego i otrzymaniu od

ośrodka szkolenia kierowców zaświadczenia o dopuszczeniu do jazdy z osobą towarzyszącą.

4. Osoba ubiegająca się o wydanie prawa jazdy kategorii B podczas jazdy z osobą towarzyszącą powinna mieć przy sobie i okazywać na żądanie uprawnionego organu zaświadczenie, o którym mowa w ust. 3.

5. Okres, w którym osoba ubiegająca się o wydanie prawa jazdy kategorii B jeździ z osobą towarzyszącą nie może być krótszy niż jeden rok, nie dłuższy jednak niż dwa lata.

6. Podczas jazdy z osobą towarzyszącą zabrania się:

- 1) wyjeżdżania poza granice Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) ciągnięcia przyczep;
- 3) ruchu po autostradzie;
- 4) przekraczania prędkości:
 - a) 50 km/h na obszarze zabudowanym,
 - b) 80 km/h poza obszarem zabudowanym.

7. Nadzór ośrodka szkolenia kierowców nad wykonywaniem jazdy z osobą towarzyszącą polega na organizowaniu obowiązkowych spotkań dla osoby szkolonej i osoby towarzyszącej, podczas których omawiane są wykonywane w trakcie jazd zadania. Terminy spotkań wyznacza ośrodek szkolenia kierowców, przy czym spotkania powinny być przeprowadzane co najmniej raz na dwa miesiące.

Art. 24. 1. Nauka jazdy prowadzona jest pojazdem:

- 1) odpowiadającym wymaganiom określonym dla danej kategorii prawa jazdy lub dla pozwolenia do kierowania tramwajem;
- 2) oznakowanym kwadratową tablicą barwy niebieskiej z białą literą „L”.

2. Jazda z osobą towarzyszącą prowadzona jest samochodem osobowym:

- 1) oznakowanym kwadratową nalepką barwy zielonej z białą literą „L” umieszczoną z przodu i z tyłu pojazdu;
- 2) wyposażonym dodatkowo w podwójne lusterka (zewnątrzne i wewnętrzne) oraz w montowany fabrycznie w miejscu łatwo dostępnym od strony pasażera hamulec awaryjny.

3. Spełnienie odpowiednich wymagań przez pojazdy, o których mowa w ust. 1 i 2, potwierdza adnotacja w dowodzie rejestracyjnym pojazdu dokonywana przez starostę na podstawie pozytywnego wyniku badania technicznego przeprowadzonego przez stację kontroli pojazdów określoną w ustawie – Prawo o ruchu drogowym.

Art. 25. 1. Podczas jazdy osoby ubiegającej się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub o wydanie pozwolenia do kierowania tramwajem, wobec nadzorujących jazdę instruktora lub osoby towarzyszącej stosuje się przepisy dotyczące kierującego pojazdem, w szczególności w zakresie:

- 1) dokumentów wymaganych do kierowania i używania pojazdu;
- 2) zawartości w organizmie alkoholu lub podobnie działającego środka.

2. Instruktor niezależnie od dokumentów wymaganych od kierującego pojazdem powinien posiadać przy sobie i okazywać na żądanie uprawnionego organu legitymację instruktora.

3. Osoba towarzysząca niezależnie od dokumentów wymaganych od kierującego pojazdem powinna posiadać przy sobie i okazywać na żądanie uprawnionego organu zaświadczenie, o którym mowa w art. 23 ust. 2 pkt 7.

4. Zabrania się prowadzenia zajęć z osobą ubiegającą się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub wydanie pozwolenia do kierowania tramwajem, która znajduje się w stanie po użyciu alkoholu, stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu innego środka działającego podobnie jak alkohol.

Art. 26. 1. Szkolenie osoby ubiegającej się o wydanie prawa jazdy w formie kursu jest prowadzone przez:

- 1) ośrodek szkolenia kierowców – jednostkę organizacyjną przedsiębiorcy wpisanego do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców;
- 2) jednostkę wojskową – w zakresie szkolenia żołnierzy na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) jednostkę resortu spraw wewnętrznych – w zakresie szkolenia osób na potrzeby resortu.

2. Szkolenie osoby ubiegającej się o wydanie prawa jazdy kategorii B w formie kursu rozszerzonego jest prowadzone przez ośrodek szkolenia kierowców posiadający świadectwo potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań.

3. Szkolenie osoby ubiegającej się o wydanie prawa jazdy w formie zajęć szkolnych jest prowadzone dla uczniów (słuchaczy) przez szkołę, jeżeli w podstawie programowej kształcenia w danym zawodzie przewidziane jest uzyskanie umiejętności kierowania pojazdem silnikowym.

4. Szkolenie osoby ubiegającej się o wydanie pozwolenia wojskowego w formie kursu jest prowadzone przez jednostkę wojskową.

5. Szkolenie osoby ubiegającej się o wydanie pozwolenia do kierowania tramwajem organizowane jest przez przedsiębiorcę wykonującego przewozy tramwajem.

6. Zajęcia podczas szkolenia prowadzą:

- 1) zatrudniony w ośrodku szkolenia instruktor lub będący instruktorem przedsiębiorca prowadzący ośrodek szkolenia kierowców – w zakresie, o którym mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1-2 i ust. 3 oraz w art. 23 ust. 1 pkt 1;
- 2) nauczyciel posiadający uprawnienia instruktora – w zakresie, o którym mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1 i 2;
- 3) osoba wykonująca zawód lekarza, osoba wykonująca zawód pielęgniarki lub osoba posiadająca kwalifikacje umożliwiające udzielanie pomocy przedlekarskiej – w zakresie, o którym mowa w art. 22 ust. 2 pkt 3.

7. Zajęcia, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1, mogą być prowadzone przez wykładowcę.

8. Instruktor lub wykładowca może prowadzić zajęcia wyłącznie w zakresie posiadanych uprawnień.

Art. 27. 1. Ośrodek szkolenia kierowców lub inny podmiot prowadzący szkolenie w formie kursu jest obowiązany:

- 1) przedstawić staroście najpóźniej w dniu rozpoczęcia kursu informację o terminie, czasie i miejscach, w których prowadzone będą zajęcia wraz z listą uczestników kursu;
 - 2) prowadzić dokumentację kursu;
 - 3) przekazywać staroście, w terminie 14 dni od zakończenia kursu i wydania zaświadczeń o jego ukończeniu, następujące dane osób, które ukończyły kurs:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) datę i miejsce urodzenia,
 - c) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), a w przypadku osoby nie posiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał ten dokument,
 - d) adres zamieszkania,
 - e) zakres ukończonego kursu,
 - f) imię i nazwisko instruktora, który prowadził zajęcia, numer ewidencyjny instruktora oraz numer ewidencyjny jednostki szkolącej;
 - 4) umożliwić osobie upoważnionej przez starostę przeprowadzenie kontroli wymaganej dokumentacji, kontroli prowadzonych zajęć oraz uczestnictwa w tych zajęciach;
 - 5) składać staroście wymagane dokumenty zawierające informację o przeprowadzonych kursach:
 - a) do dnia 31 stycznia każdego roku – w zakresie dotyczącym poprzedniego roku,
 - b) w terminie 14 dni od dnia, w którym przedsiębiorca zrezygnował z prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców lub w którym wydano decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę ośrodka szkolenia kierowców – w zakresie dotyczącym okresu od dnia 1 stycznia bieżącego roku do tego dnia.
- 2.** Przepis ust. 1 pkt 4 i 5 nie dotyczy jednostek, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3.
- 3.** Ośrodek szkolenia kierowców lub inny podmiot prowadzący szkolenie wydaje osobie ubiegającej się o dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub o pozwolenie do kierowania tramwajem zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, jeżeli osoba ta:
- 1) uczestniczyła:
 - a) w minimum 80% przewidzianych w programie zajęć, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1,
 - b) we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 2 i 3;
 - 2) uzyskała pozytywny wynik egzaminu wewnętrznego.
- 4.** Ośrodek szkolenia kierowców posiadający świadectwo potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań wydaje zaświadczenie o ukończeniu szkolenia osobie uczestniczącej w kursie rozszerzonym, jeżeli osoba ta:
- 1) spełnia wymagania, o których mowa w ust. 3;
 - 2) kierowała pojazdem z osobą towarzyszącą przez okres minimum roku;
 - 3) uczestniczyła wraz z osobą towarzyszącą w spotkaniach, o których mowa w art. 23 ust. 7;

- 4) osiągnęła wiek 17 lat i 11 miesięcy.
5. Zaświadczenia, o których mowa w ust. 3 i 4, podpisują:
- 1) instruktor prowadzący zajęcia z osobą, której dotyczy zaświadczenie;
 - 2) kierownik ośrodka szkolenia kierowców lub kierownik innego podmiotu prowadzącego szkolenie.

Rozdział 5

Ośrodki szkolenia kierowców i inne podmioty prowadzące szkolenie

Art. 28. 1. Działalność gospodarcza w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173 , poz. 1807 z późn. zm.³⁾ i wymaga uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców.

2. Ośrodek szkolenia kierowców może prowadzić przedsiębiorca, który:

- 1) posiada wymagane warunki lokalowe, plac manewrowy i pojazdy odpowiednie do zakresu szkolenia;
- 2) zatrudnia instruktora lub instruktorów posiadających uprawnienia pozwalające na prowadzenie szkolenia w zakresie kategorii prawa jazdy określonym we wniosku, o którym mowa w ust. 4, lub sam jest takim instruktorem;
- 3) posiada zbiory przepisów ruchu drogowego oraz pomoce dydaktyczne właściwe do rodzaju prowadzonego szkolenia wpisane na listę prowadzoną przez ministra właściwego do spraw transportu;
- 4) nie był prawomocnie skazany za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub przestępstwo przeciwko dokumentom - dotyczy osoby fizycznej lub członków organów osoby prawnej;
- 5) ustanowił doradcę do spraw pedagogicznych, o którym mowa w art. 43.

3. Organem prowadzącym rejestr przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców jest starosta właściwy ze względu na miejsce położenia ośrodka szkolenia kierowców.

4. Wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców dokonywany jest na wniosek przedsiębiorcy zawierający następujące dane:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz oznaczenie jego siedziby i adresu albo miejsca zamieszkania i adresu;
- 2) numer w ewidencji działalności gospodarczej albo w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym – o ile są wymagane;
- 3) numer identyfikacji podatkowej (NIP) przedsiębiorcy;
- 4) adres ośrodka szkolenia kierowców;
- 5) adresy (miejsca położenia) placów manewrowych, lokali biurowych i sal wykładowych wraz z określeniem tytułu prawnego oraz dat określających okres na jaki przedsiębiorca posiada tytuł prawny do tych placów, lokali i sal;
- 6) zakres prowadzonego szkolenia;
- 7) imiona i nazwiska instruktorów wraz numerami ich uprawnień;

³⁾ zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 281, poz. 2777, z 2005 r. Nr 33, poz. 289, Nr 94, poz. 788, Nr 143, poz. 1199, Nr 175, poz. 1460, Nr 177, poz. 1468, Nr 178, poz. 1480, Nr 179, poz. 1485, Nr 180, poz. 1494, Nr 183, poz. 1538 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 127.

- 8) imię i nazwisko doradcy do spraw pedagogicznych;
- 9) numery rejestracyjne pojazdów, którymi prowadzona jest nauka jazdy.

5. Do wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców przedsiębiorca obowiązany jest dołączyć oświadczenie o następującej treści:

„Oświadczam że:

- 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców są kompletne i zgodne z prawdą,
- 2) znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców, określone w ustawie z dnia..... r. o osobach kierujących pojazdami.”

6. Oświadczenie powinno również zawierać:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz jego siedzibę i adres albo adres zamieszkania;
- 2) oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
- 3) podpis osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.

7. W rejestrze przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców umieszcza się dane przedsiębiorcy, o których mowa w ust. 4, z wyjątkiem adresu zamieszkania, jeżeli jest on inny niż adres siedziby oraz jego numer w rejestrze przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców i numer ewidencyjny dla ośrodków szkolenia kierowców.

8. Starosta dokonuje wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców za opłatą skarbową oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej oraz wydaje zaświadczenie o dokonaniu wpisu.

9. W przypadku, gdy przedsiębiorca prowadzi szkolenie w odrębnych jednostkach organizacyjnych położonych na terenie różnych powiatów, zobowiązany jest uzyskać wpis w odrębnych właściwych rejestrach dla każdej z tych jednostek.

10. Przedsiębiorca może złożyć wniosek o rozszerzenie zakresu prowadzonego szkolenia. Przepisy ust. 2-8 stosuje się odpowiednio.

Art. 29. 1. Jednostka wojskowa lub jednostka resortu spraw wewnętrznych mogą prowadzić szkolenie w zakresie wskazanym odpowiednio w art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 i ust. 4 po spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 2 pkt 1-3 .

2. Szkoła może prowadzić szkolenie w zakresie wskazanym w art. 26 ust. 3 po spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 2 pkt 1-3.

3. Podmioty, o których mowa w ust. 1 i 2, obowiązane są zawiadomić starostę o podjęciu szkolenia osób ubiegających się o prawo jazdy na co najmniej 14 dni przed rozpoczęciem tej działalności. Przepisy art. 28 ust. 8-10 stosuje się odpowiednio.

4. Przedsiębiorca wykonujący przewozy tramwajem może prowadzić szkolenie w zakresie wskazanym w art. 26 ust. 5 po złożeniu staroście informacji o zamiarze jego prowadzenia. Przepisy art. 28 ust. 2-4 i 8-10 stosuje się odpowiednio.

Art. 30. 1. Starosta prowadzi ewidencję podmiotów, o których mowa w art. 29.

2. Starosta nadaje tym podmiotom numery ewidencyjne.

3. W ewidencji umieszcza się następujące dane:

- 1) nazwę i adres podmiotu prowadzącego szkolenie;

- 2) numer identyfikacji podatkowej (NIP) – o ile podmiot prowadzący szkolenie taki posiada;
 - 3) adres zamieszkania lub siedzibę podmiotów, o których mowa w pkt 1;
 - 4) miejsce prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców;
 - 5) numer ewidencyjny;
 - 6) poszczególne rodzaje uprawnień w zakresie których ośrodek może prowadzić szkolenie oraz daty ich uzyskania;
 - 7) adresy lokali biurowych, sal wykładowych i placów manewrowych wraz z datami określającymi okres na jaki ośrodek posiada tytuł prawny do tych lokali i placów;
 - 8) imiona i nazwiska instruktorów wraz z numerami ich uprawnień;
 - 9) imię i nazwisko doradcy do spraw pedagogicznych.
4. W stosunku do jednostek wojskowych nie wymaga się danych określonych w ust. 3 pkt 9.

Art. 31. 1. Przedsiębiorca prowadzący ośrodek szkolenia kierowców może, po upływie roku od dnia uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców, wystąpić o świadectwo potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań w zakresie:

- 1) posiadania:
 - a) warunków lokalowych,
 - b) placu manewrowego,
 - c) pojazdów,
 - d) pomocy dydaktycznych;
 - 2) zatrudnienia wykwalifikowanego personelu.
2. Świadectwo wydaje za opłatą, w drodze decyzji starosta, który wpisał przedsiębiorcę do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców, na okres 5 lat, po sprawdzeniu spełniania dodatkowych wymagań, o których mowa w ust. 1.
3. Informację o wydaniu świadectwa starostwa umieszcza w rejestrze przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców.
4. Starosta cofa świadectwo, jeżeli ośrodek szkolenia kierowców przestał spełniać wymagania, o których mowa w ust. 1.
5. Opłata, o której mowa w ust. 2 stanowi dochód powiatu.

Art. 32. Minister właściwy do spraw transportu, mając na uwadze koszty związane ze sprawdzeniem spełniania dodatkowych wymagań przez przedsiębiorcę, określi w drodze rozporządzenia opłatę, o której mowa w art. 31 ust. 2. przy czym jej wysokość nie może przekraczać 600 zł.

Rozdział 6

Instruktorzy i wykładowcy

Art. 33. 1. Instruktorem jest osoba, która:

- 1) posiada co najmniej wykształcenie średnie;

- 2) posiada, przez okres co najmniej 3 lat, uprawnienie do kierowania pojazdem odpowiednim, w stosunku do rodzaju szkolenia;
 - 3) posiada ważne orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności instruktora;
 - 4) posiada ważne orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań do wykonywania czynności instruktora;
 - 5) ukończyła z wynikiem pozytywnym kurs dla kandydatów na instruktorów, potwierdzony zaświadczeniem o jego ukończeniu;
 - 6) złożyła z pozytywnym wynikiem egzamin przed komisją powołaną przez wojewodę;
 - 7) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za:
 - a) przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji,
 - b) przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej,
 - c) przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów,
 - d) prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie po użyciu innego podobnie działającego środka,
 - e) przestępstwo przeciwko zdrowiu i życiu,
 - f) przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości.
 - 8) jest wpisana do ewidencji instruktorów.
- 2.** Wymagania, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, nie stosuje się do instruktora prowadzącego szkolenie w zakresie pozwolenia do kierowania tramwajem.
- 3.** Egzamin, o którym mowa w ust. 1 pkt 6 przeprowadzany jest za opłatą, której koszt ponosi zainteresowana osoba. Opłata przeznaczona jest na organizację egzaminu i wynagrodzenia członków komisji.
- 4.** Ewidencję instruktorów prowadzi starosta, który za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej wpisuje do niej osobę spełniającą warunki, o których mowa w ust. 1 pkt 1-7, z zastrzeżeniem ust. 2, i nadaje jej numer ewidencyjny.
- 5.** W ewidencji umieszcza się następujące dane:
- 1) numer ewidencyjny;
 - 2) imię nazwisko;
 - 3) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), a w przypadku osoby nie posiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał ten dokument;
 - 4) adres zamieszkania;
 - 5) wynikające z ukończonego kursu i zdanego egzaminu poszczególne rodzaje uprawnień, w zakresie których instruktor może prowadzić zajęcia oraz daty ich uzyskania;
 - 6) datę ważności legitymacji instruktora.
- 6.** Opłata, o której mowa w ust. 4, za wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód powiatu.

Art. 34. 1. Orzeczenie lekarskie o istnieniu lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności instruktora wydaje po przeprowadzeniu badania lekarskiego uprawniony lekarz posiadający prawo do wykonywania badań profilaktycznych, o których

mowa w przepisach Kodeksu pracy, oraz posiadający dodatkowo uprawnienia do przeprowadzania badań lekarskich w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami.

2. Badanie lekarskie, o którym mowa w ust. 1, jest wykonywane z zastrzeżeniem ust. 3, w zakresie i na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.⁴), zwanej dalej „Kodeksem pracy” z tym, że badanie przeprowadza się przed zakwalifikowaniem na kurs, o którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 5, a następnie okresowo dla osób w wieku:

- 1) do 55 lat – co 4 lata;
- 2) powyżej 55 do 65 lat – co 2 lata;
- 3) powyżej 65 lat – corocznie.

3. Zakres badań lekarskich, o których mowa w ust. 2, obejmuje ponadto ustalenie istnienia lub brak przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami.

4. Orzeczenie psychologiczne o istnieniu lub braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności instruktora wydaje uprawniony psycholog po przeprowadzeniu badania psychologicznego.

5. Badanie psychologiczne przeprowadza się przed zakwalifikowaniem na kurs, o którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 5, a następnie okresowo dla osób w wieku:

- 1) do 55 lat – co 4 lata;
- 2) powyżej 55 do 65 lat – co 2 lata.
- 3) powyżej 65 lat – corocznie.

6. Skierowanie na badanie lekarskie i badanie psychologiczne, dla zatrudnionych w ośrodku szkolenia kierowców instruktorów, wydaje przedsiębiorca lub pracodawca prowadzący ośrodek. Badania te przeprowadzane są na koszt przedsiębiorcy lub pracodawcy.

7. Spełnienie przez przedsiębiorcę obowiązku, o którym mowa w ust. 6, uznaje się za równoznaczne ze spełnieniem obowiązków pracodawcy w zakresie wykonywania wstępnych i okresowych badań lekarskich, o których mowa w art. 229 Kodeksu pracy.

Art. 35. 1. Kurs dla kandydatów na instruktorów może prowadzić:

- 1) ośrodek szkolenia kierowców posiadający świadectwo potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań;
- 2) jednostka wojskowa – w zakresie szkolenia instruktorów na potrzeby wojska.

2. Kurs dla kandydatów na instruktorów prowadzony jest w zakresie poszczególnych kategorii prawa jazdy lub pozwolenia do kierowania tramwajem, przy czym w przypadku rozszerzania posiadanych uprawnień instruktora, osoba ta uczestniczy jedynie w odpowiednim kursie uzupełniającym.

3. Kurs dla kandydatów na instruktorów obejmuje:

- 1) naukę teoretycznych podstaw techniki jazdy, przepisów ruchu drogowego, zasad prowadzenia zajęć dydaktycznych, problematykę wypadków drogowych, psychologii transportu, etyki zawodu instruktora, wiedzy z zakresu problemów i

⁴) zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 669 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679 z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i poz. 711 i Nr 133, poz. 935.

szkód związanych z nadużywaniem alkoholu, w formie wykładów i ćwiczeń, przeprowadzaną przez osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w tym zakresie;

- 2) zajęcia praktyczne z techniki jazdy i nauki jazdy pojazdem z zakresu prawa jazdy kategorii B lub – stosownie do zakresu kursu – pozwolenia do kierowania tramwajem;
- 3) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności, w formie egzaminu.

4. Kurs uzupełniający dla instruktorów obejmuje:

- 1) zajęcia teoretyczne i praktyczne uzupełniające wiedzę i umiejętności, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 2, w zakresie właściwym dla danego rodzaju pojazdów;
- 2) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności, w formie egzaminu.

5. Ośrodek, o którym mowa w ust. 1, wydaje kandydatowi na instruktora lub instruktorowi zaświadczenie o ukończeniu odpowiedniego kursu, jeżeli osoba ta:

- 1) uczestniczyła we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach;
- 2) uzyskała pozytywny wynik egzaminu, o którym mowa odpowiednio w ust. 3 pkt 3 lub ust. 4 pkt 2.

Art. 36. 1. Instruktor jest obowiązany:

- 1) corocznie uczestniczyć w 3-dniowych warsztatach doskonalenia zawodowego prowadzonych przez ośrodek, o którym mowa w art. 35 ust. 1;
- 2) do dnia 31 grudnia każdego roku przedkładać staroście zaświadczenie potwierdzające uczestnictwo w tych warsztatach;
- 3) do rozwijania wiedzy zawodowej i podnoszenia kwalifikacji;
- 4) godnego zachowania w czasie wykonywania obowiązków.

2. Koszty okresowych badań lekarskich i psychologicznych oraz koszt warsztatów doskonalenia zawodowego ponosi:

- 1) przedsiębiorca lub pracodawca prowadzący szkolenie osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia do kierowania tramwajem – w przypadku, gdy instruktor jest przez niego zatrudniony;
- 2) zainteresowana osoba – w pozostałych przypadkach.

3. Instruktor jest obowiązany posiadać w czasie prowadzenia zajęć praktycznych legitymację instruktora oraz okazywać ją na żądanie.

Art. 37. 1. Starosta wydaje instruktorowi legitymację instruktora, określając jej ważność na okres wynikający z terminów badań lekarskich i psychologicznych.

2. Starosta przedłuża ważność legitymacji na okres wynikający z terminów badań po przedstawieniu kolejnych ważnych orzeczeń.

Art. 38. 1. Wykładowcą jest osoba, która:

- 1) posiada uprawnienia instruktora i była zatrudniona w ośrodku szkolenia kierowców przez okres co najmniej 5 lat;
- 2) spełnia wymagania, o których mowa w art. 33 ust. 1 pkt 1 i pkt 5-7;
- 3) jest wpisana do ewidencji wykładowców.

2. Ewidencję wykładowców prowadzi starosta, który:

- 1) wpisuje do niej, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, osobę spełniającą warunki, o których mowa w ust. 1 pkt 1-2;
- 2) wydaje zaświadczenie o wpisie do ewidencji wykładowców;
- 3) nadaje numer ewidencyjny.

3. W ewidencji umieszcza się następujące dane:

- 1) numer ewidencyjny;
- 2) imię i nazwisko;
- 3) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), a w przypadku osoby nie posiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał ten dokument;
- 4) adres zamieszkania;
- 5) poszczególne rodzaje uprawnień w zakresie których, wykładowca może prowadzić zajęcia
- 6) datę uzyskania zaświadczenia o wpisie do ewidencji.

4. Opłata, o której mowa w ust. 2 pkt 1, za wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód powiatu.

Art. 39. 1. Minister właściwy do spraw transportu, uwzględniając koszty związane z przeprowadzeniem egzaminu sprawdzającego kwalifikacje, określi w drodze rozporządzenia opłatę, o której mowa w art. 33 ust. 3 przy czym jej wysokość nie może przekraczać 400 zł za egzamin przeprowadzany dla jednej kategorii prawa jazdy.

2. Minister właściwy do spraw transportu, uwzględniając koszty administracyjne, określi w drodze rozporządzenia opłatę, o której mowa w art. 33 ust. 4 i art. 38 ust. 2 pkt 1 przy czym jej wysokość nie może przekraczać 50 zł.

Rozdział 7

Zajęcia dla osób ubiegających się o wydanie karty rowerowej lub motorowerowej

Art. 40. 1. Zajęcia dla osób ubiegających się o wydanie karty rowerowej prowadzone są obowiązkowo w szkole, w ramach nauki z przedmiotów technika i wychowanie fizyczne. Z zajęć praktycznych zwolnione są dzieci posiadające zaświadczenie lekarskie o przeciwwskazaniach zdrowotnych do kierowania rowerem.

2. Dyrektor szkoły może zawrzeć porozumienie z wojewódzkim ośrodkiem ruchu drogowego lub z ośrodkiem szkolenia kierowców posiadającym świadectwo potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań, o nieodpłatnym uczestnictwie uczniów w zajęciach organizowanych przez ten ośrodek dla osób ubiegających się o wydanie karty rowerowej.

3. Zajęcia dla osób ubiegających się o wydanie karty motorowerowej może prowadzić gimnazjum lub szkoła ponadgimnazjalna w ramach nieobowiązkowych zajęć dodatkowych. W zajęciach mogą brać udział uczniowie posiadający orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania motorowerem oraz zgodę rodziców lub opiekuna.

4. Zajęcia, o których mowa w ust. 1 i 3, prowadzą nauczyciele, którzy ukończyli kurs dla nauczycieli prowadzony w:

- 1) w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego, lub
- 2) jednostce doskonalenia zawodowego nauczycieli w porozumieniu z wojewódzkim ośrodkiem ruchu drogowego.

5. Kursy dla innych osób w wieku powyżej 16 lat ubiegających się o wydanie karty motorowerowej organizuje wojewódzki ośrodek ruchu drogowego lub ośrodek szkolenia kierowców posiadający świadectwo potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań.

Art. 41. 1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania oraz minister właściwy do spraw transportu określą, w drodze rozporządzenia:

- 1) ramowy program kursu dla nauczycieli;
- 2) sposób organizacji zajęć oraz zakres treści dotyczących bezpiecznego poruszania się po drogach i umiejętności niezbędnych do kierowania rowerem lub motorowerem;
- 3) warunki wydawania karty rowerowej i motorowerowej.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, należy uwzględnić w szczególności:

- 1) konieczność przygotowania dzieci i młodzieży do bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym jako kierujących rowerem lub motorowerem;
- 2) specyfikę ruchu pojazdów jednośladowych, w tym istniejące zagrożenia ze strony innych uczestników ruchu.

Rozdział 8

Nadzór nad szkoleniem

Art. 42. 1. Starosta sprawuje nadzór w zakresie zgodności przeprowadzania szkolenia osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy z wymaganiami określonymi w przepisach niniejszej ustawy, w ramach którego:

- 1) przyjmuje skargi zainteresowanych osób dotyczące pracy ośrodka szkolenia kierowców;
- 2) prowadzi kontrolę działalności ośrodka szkolenia kierowców;
- 3) wydaje zalecenia pokontrolne;
- 4) wydaje decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę ośrodka szkolenia kierowców;
- 5) skreśla instruktora z ewidencji;
- 6) podaje do publicznej wiadomości wyniki analizy statystycznej w zakresie:
 - a) zdawalności osób szkolonych w danym ośrodku,
 - b) liczby złożonych na ośrodek skarg.

2. Przy sprawowaniu nadzoru, o którym mowa w ust.1, ze starostą współpracują:

- 1) Policja – w zakresie kontroli wykonywania praktycznej nauki jazdy prowadzonej poza ośrodkami szkolenia kierowców oraz przekazywania informacji o naruszeniach przepisów ruchu drogowego popełnionych przez instruktorów;
- 2) wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego – w zakresie pomocy merytorycznej oraz przekazywania informacji o wynikach uzyskiwanych na egzaminie państwowym przez osoby, które ukończyły szkolenie w danym ośrodku szkolenia kierowców;

- 3) administrator centralnej ewidencji kierowców – w zakresie przekazywania informacji o naruszeniach popełnionych przez kierowców, którzy ukończyli szkolenie w danym ośrodku szkolenia kierowców;
 - 4) społeczna komisja konsultacyjna do spraw szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami – w zakresie wnioskowania o przeprowadzenie kontroli w ośrodku szkolenia kierowców oraz opiniowania cofnięcia zezwolenia na prowadzenie ośrodka szkolenia kierowców i skreślenia instruktora lub wykładowcy z ewidencji.
- 3.** Starosta powołuje społeczną komisję konsultacyjną do spraw szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, w skład której wchodzi w równych proporcjach przedstawiciele organizacji o zasięgu ogólnopolskim:
- 1) reprezentujących interesy zmotoryzowanych;
 - 2) zrzeszających przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców;
 - 3) zrzeszające instruktorów.
- 4.** Starosta określa regulamin pracy komisji, o której mowa w ust. 3.
- 5.** Członkowie komisji konsultacyjnej nie pobierają wynagrodzenia za pracę w jej ramach.
- 6.** Obsługę techniczną prac komisji zapewnia starosta.

Art. 43. 1. Przedsiębiorca prowadzący szkolenie osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy obowiązany jest sprawować wewnętrzny nadzór i ustanowić w tym celu, na swój koszt, doradcę do spraw pedagogicznych, z zastrzeżeniem ust 5.

2. Doradcą do spraw pedagogicznych może być osoba posiadająca:

- 1) wyższe wykształcenie;
- 2) przygotowanie pedagogiczne;
- 3) co najmniej 6-letni staż pracy pedagogicznej.

3. Do zadań doradcy do spraw pedagogicznych należy w szczególności:

- 1) mierzenie jakości pracy ośrodka szkolenia kierowców, z uwzględnieniem opinii osób szkolonych i osób prowadzących zajęcia;
- 2) wspomaganie osób prowadzących zajęcia i przedsiębiorcy w spełnianiu przez ośrodek szkolenia kierowców wymagań w zakresie jakości pracy;
- 3) coroczne sporządzanie raportu o jakości szkolenia, który przekazuje nie później niż do dnia 31 stycznia następnego roku przedsiębiorcy oraz staroście.

4. Obowiązki doradcy do spraw pedagogicznych może pełnić sam przedsiębiorca będący osobą fizyczną, o ile spełnia wymagania określone w ust. 2.

5. Przepisy ust. 1 – 4 nie dotyczą jednostek wojskowych oraz resortu spraw wewnętrznych.

Art. 44. 1. Starosta przeprowadza kontrolę ośrodka szkolenia kierowców:

- 1) co najmniej raz w roku;
- 2) na wniosek społecznej komisji konsultacyjnej do spraw szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami;
- 3) w sytuacji, gdy na nieprawidłowy przebieg szkolenia wskazują:
 - a) statystyczna analiza zdawalności osób szkolonych w tym ośrodku,

- b) statystyczna analiza popełnianych przez te osoby w okresie 2 lat od dnia uzyskania uprawnienia do kierowania pojazdem naruszeń przepisów i zasad ruchu drogowego,
- c) złożone na ośrodek skargi.

2. Starosta w ramach kontroli działalności ośrodka szkolenia kierowców sprawdza w szczególności:

- 1) spełnianie przez ośrodek wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 2;
- 2) zgodność prowadzonego kursu z:
 - a) przepisami niniejszej ustawy,
 - b) informacją, o której mowa w art. 27 ust. 1 pkt 1 i 3,
 - c) dokumentami, o których mowa w art. 27 ust. 1 pkt 5;
- 3) kwalifikacje osób prowadzących szkolenie;
- 4) sposób prowadzenia nadzoru wewnętrznego, o którym mowa w art. 43.

3. Kontrolę ośrodka szkolenia kierowców przeprowadza upoważniona przez starostę osoba, która ma prawo:

- 1) żądania od prowadzącego kurs i jego pracowników pisemnych lub ustnych wyjaśnień, okazania dokumentów i innych nośników informacji oraz udostępnienia wszelkich danych mających związek z przedmiotem kontroli;
- 2) wstępu na teren ośrodka prowadzącego kurs, a w szczególności do pomieszczeń, gdzie prowadzone są zajęcia, w dniach i godzinach, w których jest lub powinna być wykonywana przez ośrodek działalność oraz do pojazdów wykorzystywanych do nauki jazdy;
- 3) uczestnictwa w przeprowadzanych zajęciach;
- 4) prowadzenia niejawnej obserwacji nauki jazdy wraz z rejestracją ruchu pojazdu wykorzystywanego do szkolenia za pomocą urządzenia technicznego służącego do zapisu obrazu i dźwięku.

4. Po przeprowadzeniu kontroli osoba ją przeprowadzająca sporządza pisemny protokół z dokonanych czynności i stwierdzonego w ich wyniku stanu faktycznego. Protokół podpisuje osoba reprezentująca przedsiębiorcę, która może wnieść do protokołu ewentualne zastrzeżenia lub odmówić jego podpisania. W przypadku odmowy podpisania protokołu sporządzana jest stosowna adnotacja w protokole.

Art. 45. 1. Starosta wydaje decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę ośrodka szkolenia kierowców, wykreślając przedsiębiorcę z rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców, jeżeli przedsiębiorca:

- 1) złożył oświadczenie, o którym mowa w art. 28 ust. 5, niezgodne ze stanem faktycznym;
- 2) nie usunął naruszeń warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców w wyznaczonym przez starostę terminie;
- 3) rażąco naruszył warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców.

2. Rażącym naruszeniem warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców jest:

- 1) prowadzenie szkolenia w sposób niezgodny z obowiązującym programem szkolenia;
- 2) prowadzenie szkolenia w sposób niezgodny z:
 - a) przepisami niniejszej ustawy,
 - b) informacją, o której mowa w art. 27 ust. 1 pkt 1 lub 3,
 - c) dokumentami, o których mowa w art. 27 ust. 1 pkt 5;
- 3) wydanie niezgodnie ze stanem faktycznym, zaświadczenia o ukończeniu szkolenia;
- 4) nieprzedstawienie informacji, o której mowa w art. 27 ust. 1 pkt 1 lub w art. 28 ust. 11;
- 5) uniemożliwienie przeprowadzenia kontroli w ośrodku;
- 6) niesprawowanie nadzoru wewnętrznego zgodnie z art. 43;
- 7) korzystanie podczas zajęć z pytań egzaminacyjnych, o których mowa w art. 52 ust. 2 i art. 53.

3. Starosta przed wydaniem decyzji, o której mowa w ust. 1, obowiązany jest zasięgnąć opinii społecznej komisji konsultacyjnej do spraw szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami. Starosta może cofnąć zezwolenie bez takiej opinii, jeżeli w terminie 14 dni od zawiadomienia komisji o zamiarze wydania decyzji w tej sprawie, nie zajmie ona stanowiska.

Art. 46. 1. Starosta skreśla instruktora z ewidencji, w przypadku:

- 1) śmierci instruktora;
- 2) niespełnienia przez niego wymagań określonych w art. 33 ust. 1 pkt 2-4 i 7;
- 3) nieprzedłożenia do dnia 31 grudnia zaświadczenia potwierdzającego uczestnictwo w warsztatach doskonalenia zawodowego;
- 4) dopuszczenia się rażącego naruszenia przepisów w zakresie szkolenia.

2. Przed skreśleniem z ewidencji instruktora, który dopuścił się rażącego naruszenia przepisów w zakresie szkolenia, starosta obowiązany jest zasięgnąć opinii społecznej komisji konsultacyjnej do spraw szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami. Starosta może skreślić instruktora bez takiej opinii, jeżeli w terminie 14 dni od zawiadomienia komisji o zamiarze wydania decyzji w tej sprawie, nie zajmie ona stanowiska.

3. W przypadku skreślenia z ewidencji instruktora, który dopuścił się rażącego naruszenia przepisów w zakresie szkolenia, ponowny wpis do ewidencji nie może być dokonany wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia, w którym decyzja o skreśleniu stała się ostateczna.

4. Starosta skreśla wykładowcę z ewidencji, w przypadku:

- 1) śmierci wykładowcy;
- 2) niespełniania przez niego wymagań określonych w art. 38 ust. 1 pkt 1-2;
- 3) dopuszczenia się rażącego naruszenia przepisów w zakresie szkolenia.

5. Przed skreśleniem z ewidencji wykładowcy, który dopuścił się rażącego naruszenia przepisów w zakresie szkolenia, starosta obowiązany jest zasięgnąć opinii społecznej komisji konsultacyjnej do spraw szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami. Starosta może skreślić wykładowcę bez takiej opinii, jeżeli w terminie 14 dni od zawiadomienia komisji o zamiarze wydania decyzji w tej sprawie, nie zajmie ona stanowiska.

Art. 47. 1. Nadzór nad szkoleniem osób ubiegających się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienia do kierowania pojazdami prowadzonym przez jednostkę wojskową sprawują odpowiednie organy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej określony w odrębnych przepisach.

2. Nadzór nad szkoleniem osób ubiegających się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdami prowadzonym przez jednostkę resortu spraw wewnętrznych sprawuje odpowiedni w zależności od rodzaju jednostki organ tego resortu określony w odrębnych przepisach.

3. Nadzór nad szkołą, w której programie nauczania przewidziane jest uzyskanie umiejętności kierowania pojazdem silnikowym lub karty rowerowej i motorowerowej, sprawuje organ właściwy do wykonywania nadzoru pedagogicznego.

4. Nadzór nad szkoleniem osoby ubiegającej się o wydanie pozwolenia do kierowania tramwajem sprawują odpowiednie organy lub osoby wyznaczone przez przedsiębiorcę, o którym mowa w art. 26 ust. 5.

Art. 48. 1. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz Ministrem Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymagania w zakresie wyposażenia dydaktycznego, warunków lokalowych i placu manewrowego w stosunku do podmiotów prowadzących szkolenie osób ubiegających się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub o wydanie pozwolenia do kierowania tramwajem;
- 2) szczegółowy program:
 - a) szkolenia osób ubiegających się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub o wydanie pozwolenia do kierowania tramwajem,
 - b) szkolenia kandydatów na instruktorów,
 - c) zajęć dla osób towarzyszących,
 - d) zajęć dodatkowych przeprowadzanych po uzyskaniu negatywnego wyniku egzaminu wewnętrznego;
- 3) dodatkowe wymagania, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1 i 2;
- 4) szczegółowe warunki i zakres egzaminu dla kandydatów na instruktorów, sposób powołania przez wojewodę komisji egzaminacyjnej oraz weryfikacyjnej, wysokość wynagrodzenia członków komisji;
- 5) szczegółowe zasady wykonywania nadzoru przez ośrodki szkolenia kierowców nad wykonywaniem jazd z osobą towarzyszącą;
- 6) szczegółowe warunki i tryb:
 - a) postępowania z dokumentami osób ubiegających się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub o wydanie pozwolenia do kierowania tramwajem i kandydatów na instruktorów oraz wzory stosowanych dokumentów,
 - b) wpisu pomocy dydaktycznych na listę prowadzoną przez ministra właściwego do spraw transportu,

- c) prowadzenia dokumentacji prowadzonej przez ośrodki szkolenia kierowców oraz wzory dokumentów z tym związane;
 - 7) wysokość opłat za wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców,
 - 8) budowę i sposób nadawania numerów ewidencyjnych ośrodkom szkolenia kierowców, instruktorom i wykładowcom;
 - 9) wzór:
 - a) wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców,
 - b) oświadczenia o spełnianiu wymaganych od przedsiębiorcy warunków,
 - c) zaświadczenia potwierdzającego wpis przedsiębiorcy do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców,
 - d) legitymacji instruktora,
 - e) wniosku o wpis do ewidencji instruktorów,
 - f) wniosku o wpis do ewidencji wykładowców,
 - g) zaświadczenia o wpisie do ewidencji wykładowców,
 - h) pieczęci ośrodka szkolenia kierowców, instruktora i wykładowcy.
- 2.** W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1 należy uwzględnić w szczególności:
- 1) konieczność właściwego przygotowania szkolonych osób do bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym;
 - 2) wymagania Unii Europejskiej w tych sprawach
- 3.** Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wymagane kwalifikacje osób, o których mowa w art. 26 ust. 6 pkt 3, prowadzących szkolenie z zakresu pierwszej pomocy, uwzględniając wymagania programu realizowanego na kursie.
- 4.** Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia szczegółowy zakres, warunki i tryb wykonywania kontroli, o której mowa w art. 44 oraz wzory stosowanych przy tym dokumentów uwzględniając potrzebę ujednoczenia w skali kraju wykonywanej kontroli oraz zapewnienia jej efektywności.

Rozdział 9

Sprawdzanie kwalifikacji i przeprowadzanie egzaminów państwowych

Art. 49. 1. Sprawdzeniu kwalifikacji w formie egzaminu państwowemu podlega:

- 1) osoba ubiegająca się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub o wydanie pozwolenia do kierowania tramwajem;
- 2) osoba posiadająca dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem, skierowana decyzją starosty w razie uzasadnionych zastrzeżeń co do jej kwalifikacji;
- 3) osoba ubiegająca się o:
 - a) przywrócenie prawa jazdy lub pozwolenia do kierowania tramwajem cofniętego na okres przekraczający 1 rok lub cofniętego w związku z utratą kwalifikacji,
 - b) zwrot zatrzymanego prawa jazdy lub pozwolenia do kierowania tramwajem, którego była pozbawiona na okres przekraczający 1 rok.

2. W stosunku do osób, o których mowa w art. 8 ust. 3, decyzję o skierowaniu na egzamin państwowy, w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 2, wydaje marszałek województwa mazowieckiego.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, osobie ubiegającej się o przywrócenie prawa jazdy lub pozwolenia do kierowania tramwajem wydaje się te dokumenty po zdaniu przez tę osobę odpowiedniego do rodzaju uprawnienia egzaminu państwowego sprawdzającego jej kwalifikacje.

4. Przepisów ust. 1 pkt 3 lit. b i ust. 3 nie stosuje się wobec osób, w stosunku do których zapadł wyrok uniewinniający albo postępowanie zostało bezwarunkowo umorzone.

5. Sprawdzenie niezbędnych kwalifikacji osoby ubiegającej się o wydanie karty rowerowej lub motorowerowej odbywa się odpowiednio w ramach zajęć lub kursu, o których mowa w art.40.

Art. 50. 1. Osoba ubiegająca się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub o wydanie pozwolenia do kierowania tramwajem może przystąpić do egzaminu państwowego nie wcześniej niż 1 miesiąc przed osiągnięciem minimalnego wieku, o którym mowa w art. 7, wymaganego od kierującego pojazdem objętym tym uprawnieniem.

2. Zabrania się poddania egzaminowi osoby:

- 1) nie spełniającej wymagań w zakresie wieku;
- 2) wobec której orzeczono – prawomocnym wyrokiem sądu zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych – w okresie i zakresie obowiązywania tego zakazu;
- 3) wobec której wydano decyzję administracyjną o cofnięciu lub zatrzymaniu uprawnienia do kierowania pojazdem;
- 4) nie posiadającej orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem i orzeczenia psychologicznego o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem;
- 5) nie posiadającej zaświadczenia o ukończeniu wymaganego szkolenia;
- 6) nie posiadającej dokumentu tożsamości;
- 7) której stan lub zachowanie uzasadnia podejrzenie, iż:
 - a) znajduje się ona w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie po użyciu innego podobnie działającego środka,
 - b) nie posiada ona odpowiedniej sprawności fizycznej lub psychicznej.

3. Przepis ust. 2 pkt 2 stosuje się także wobec osoby ubiegającej się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym kategorii:

- 1) C1, C, D1, D – w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego swoim zakresem kategorię B;
- 2) C1+E, C+E, D1+E, D+E – w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego swoim zakresem kategorię B lub odpowiednią kategorię C1, C, D1 lub D.

Art. 51. 1. Egzamin państwowy jest organizowany przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego.

2. Egzamin państwowy przeprowadza egzaminator zatrudniony przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego w pełnym wymiarze czasu pracy.

3. Egzamin państwowy przeprowadzany jest za opłatą, która stanowi przychód wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

Art. 52. 1. Celem egzaminu państwowego jest sprawdzenie kwalifikacji osoby ubiegającej się o uprawnienie do kierowania pojazdami, a w szczególności:

- 1) sprawdzenie wiedzy, w zakresie zasad i przepisów służących bezpiecznemu poruszaniu się pojazdem po drodze publicznej, zagrożeń związanych z ruchem drogowym, obowiązków kierowcy i posiadacza pojazdu oraz postępowania w sytuacjach nadzwyczajnych;
- 2) sprawdzenie umiejętności, w zakresie zgodnego z przepisami, bezpiecznego, sprawnego i nie utrudniającego innym uczestnikom ruchu poruszania się – odpowiednio do dokumentu, o który ubiega się osoba zdająca egzamin:
 - a) na obszarze zabudowanym oraz poza obszarem zabudowanym – pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów składającym się z takiego pojazdu i przyczepy,
 - b) w ruchu miejskim – tramwajem;
- 3) wskazanie słabych punktów w umiejętnościach osoby zdającej egzamin.

2. Egzamin państwowy składa się z:

- 1) części teoretycznej przeprowadzanej w formie testów jednokrotnego wyboru z pytaniami generowanymi w czasie rzeczywistym za pomocą techniki informatycznej – dotyczy sprawdzenia wiedzy, o której mowa w ust. 1 pkt 1, w zakresie kategorii A1, A, B1, B, C1, C, D1, D i T dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym oraz pozwolenia do kierowania tramwajem;
- 2) części praktycznej przeprowadzanej odpowiednim do rodzaju uprawnienia pojazdem pod nadzorem egzaminatora – dotyczy sprawdzenia umiejętności, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

3. Część praktyczna egzaminu państwowego w zakresie prawa jazdy przeprowadzana jest:

- 1) na placu manewrowym wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego – w zakresie zadań obejmujących:
 - a) sprawdzenie podstawowych umiejętności w zakresie panowania nad pojazdem odpowiednim dla kategorii A1, A, B1, B, T lub B+E dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym,
 - b) sprawdzenie umiejętności manewrowania pojazdem lub zespołem pojazdów odpowiednim dla kategorii C1, C, D1, D, C1+E, C+E, D1+E i D+E dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym;
- 2) w ruchu miejskim, na drogach publicznych położonych na obszarze zabudowanym w mieście wojewódzkim lub w mieście na prawach powiatu oraz w ruchu na drogach publicznych położonych poza obszarem zabudowanym – w zakresie zadań obejmujących sprawdzenie pozostałych umiejętności wymaganych na części praktycznej egzaminu dla wszystkich kategorii dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym z wyłączeniem kategorii T.

4. Część praktyczna egzaminu państwowego w zakresie pozwolenia do kierowania tramwajem przeprowadzana jest:

- 1) na placu manewrowym przedsiębiorcy wykonującego przewozy tramwajem, który zawarł umowę o współpracy z wojewódzkim ośrodkiem ruchu drogowego – w zakresie zadań obejmujących sprawdzenie umiejętności manewrowania tramwajem;

- 2) w ruchu miejskim na torowiskach umieszczonych na drogach publicznych – w zakresie zadań obejmujących sprawdzenie pozostałych umiejętności wymaganych na części praktycznej egzaminu.

Art. 53. Zabrania się publikowania lub wykorzystywania testów lub poszczególnych pytań testowych, o których mowa w art. 52 ust. 2, w innych celach niż przeprowadzenie części teoretycznej egzaminu państwowego.

Art. 54. 1. Warunkiem przystąpienia do praktycznej części egzaminu jest uzyskanie pozytywnego wyniku z części teoretycznej. Pozytywny wynik z części teoretycznej jest ważny przez okres 6 miesięcy od dnia jego uzyskania.

2. Część praktyczna egzaminu państwowego może zostać zakończona przed wykonaniem wszystkich określonych zakresem egzaminu zadań jedynie w przypadku, gdy zachowanie osoby zdającej zagraża bezpośrednio życiu i zdrowiu uczestników ruchu drogowego.

Art. 55. 1. Przebieg praktycznej części egzaminu w zakresie kategorii B dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym jest rejestrowany za pomocą urządzenia technicznego służącego do zapisu obrazu i dźwięku.

2. Zapis z praktycznej części egzaminu przechowuje się przez okres 14 dni od dnia przeprowadzenia egzaminu.

3. W przypadku, gdy osoba składająca egzamin złożyła skargę na jego przebieg lub warunki w jakich był przeprowadzany, zapis jest przechowywany do czasu zakończenia postępowania wyjaśniającego.

4. Przepisów ust. 1-3 nie stosuje się, gdy egzamin przeprowadzany jest pojazdem:

- 1) osoby, która ukończyła kurs rozszerzony;
- 2) pojazdem osoby niepełnosprawnej wymagającej przystosowania pojazdu do rodzaju schorzenia.

Art. 56. 1. Praktyczna część egzaminu państwowego prowadzona jest pojazdem, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, odpowiadającym wymaganiom określonym dla danej kategorii prawa jazdy lub pozwolenia wojskowego, pozostającym w dyspozycji wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

2. Praktyczna część egzaminu państwowego jest prowadzona pojazdem wskazanym przez osobę zdającą, na jej koszt, jeżeli:

- 1) osoba, która ukończyła kurs rozszerzony złożyła w tej sprawie odpowiedni wniosek;
- 2) osoba zdająca jest osobą niepełnosprawną wymagającą przystosowania pojazdu odpowiednio do rodzaju schorzenia;
- 3) egzamin przeprowadzany jest w zakresie prawa jazdy kategorii B1, C1, C1+E, D1, lub D1 +E.

3. Praktyczna część egzaminu państwowego w zakresie pozwolenia do kierowania tramwajem prowadzona jest odpowiadającym wymaganiom pojazdem szynowym przedsiębiorstwa, o którym mowa w art. 52 ust. 4.

4. Spełnianie odpowiednich wymagań przez pojazdy, o których mowa w ust. 1, potwierdza, dokonywana na podstawie przeprowadzonego przez określoną w przepisach ruchu drogowego stację kontroli pojazdów badania technicznego adnotacja w dowodzie rejestracyjnym pojazdu.

Art. 57. 1. Podczas egzaminu praktycznego – na wniosek osoby składającej egzamin – może być obecny, jako obserwator – instruktor, który szkolił tę osobę.

2. Po zakończeniu części praktycznej egzaminu egzaminator szczegółowo omawia jego wyniki z osobą, która składała egzamin oraz z instruktorem – w przypadku, gdy był on obecny podczas egzaminu.

3. Przepis ust. 1 stosuje się wyłącznie podczas egzaminu osoby szkolonej w ośrodku szkolenia kierowców posiadającym świadectwo potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań.

Rozdział 10

Egzaminatorzy i inne osoby przeprowadzające sprawdzenie kwalifikacji

Art. 58. 1. Egzaminatorem jest osoba, która:

- 1) posiada wykształcenie wyższe;
- 2) nie przekroczyła wieku 65 lat;
- 3) posiada prawo jazdy kategorii B przez okres co najmniej 6 lat oraz uprawnienie do kierowania pojazdami rodzaju objętego egzaminowaniem przez okres co najmniej 1 roku;
- 4) posiada ważne orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności egzaminatora;
- 5) posiada ważne orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności egzaminatora;
- 6) ukończyła z wynikiem pozytywnym 6 miesięczne szkolenie dla kandydatów na egzaminatorów, potwierdzone zaświadczeniem o jego ukończeniu;
- 7) zdała egzamin przed komisją weryfikacyjną powołaną przez ministra właściwego do spraw transportu.
- 8) daje rękojmię należytego wykonywania swoich obowiązków;
- 9) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za:
 - a) przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji,
 - b) przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej,
 - c) przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów,
 - d) prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie po użyciu innego podobnie działającego środka,
 - e) przestępstwo przeciwko zdrowiu i życiu,
 - f) przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości;
- 10) wobec której nie toczy się postępowanie karne w sprawie za przestępstwo popełnione umyślnie;
- 11) nie podlega wyłączeniu zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm⁵⁾), w szczególności nie pozostaje w stosunkach prawnych z osobami prowadzącymi zajęcia lub przedsiębiorcami lub jednostkami prowadzącymi szkolenie kandydatów na kierowców;
- 12) jest wpisana do ewidencji egzaminatorów.

⁵⁾ zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 i Nr 170, poz. 1660, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565, nr 78, poz. 682 i Nr 181, poz. 1524.

2. Wymagania, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie stosuje się do egzaminatora przeprowadzającego egzamin w zakresie pozwolenia do kierowania tramwajem.
3. Ewidencję egzaminatorów prowadzi marszałek województwa, który za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej wpisuje do niej osobę spełniającą warunki, o których mowa w ust. 1 pkt 1-11 i nadaje jej numer ewidencyjny.
4. W ewidencji egzaminatorów umieszcza się następujące dane:
 - 1) numer ewidencyjny;
 - 2) imię nazwisko;
 - 3) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), a w przypadku osoby nie posiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał ten dokument;
 - 4) adres zamieszkania;
 - 5) poszczególne rodzaje uprawnień wynikające z ukończonego kursu oraz zdanego egzaminu, w zakresie których egzaminator może przeprowadzać egzamin oraz daty ich uzyskania;
 - 6) datę ważności legitymacji egzaminatora.
5. Opłata, o której mowa w ust. 3, za wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód samorządu województwa.
6. Egzamin, o którym mowa w ust. 1 pkt 7, przeprowadzany jest za opłatą, której koszt ponosi zainteresowana osoba. Opłata przeznaczona jest na organizację egzaminu i wynagrodzenia członków komisji.

Art. 59. 1. Orzeczenie lekarskie o istnieniu lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności egzaminatora wydaje po przeprowadzeniu badania lekarz uprawniony do wykonywania takich badań.

2. Orzeczenie psychologiczne o istnieniu lub braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności egzaminatora wydaje po przeprowadzeniu badania psycholog uprawniony do wykonywania takich badań.

3. Do badań lekarskich i badań psychologicznych kandydatów na egzaminatorów i egzaminatorów stosuje się odpowiednio przepisy art. 34 ust. 1-3 i 5-7.

Art. 60. 1. Szkolenie dla kandydatów na egzaminatorów, o którym mowa w art. 58 ust. 1 pkt 6, prowadzi stosownie do potrzeb wojewódzki ośrodek ruchu drogowego.

2. Rekrutacja na szkolenie odbywa się w drodze postępowania konkursowego, według zasad określonych w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw transportu.

3. Szkolenie dla kandydatów na egzaminatorów prowadzone jest w zakresie poszczególnych kategorii prawa jazdy, przy czym w przypadku rozszerzania posiadanych uprawnień egzaminatora, osoba ta uczestniczy jedynie w odpowiednim szkoleniu uzupełniającym.

4. Szkolenie dla kandydatów na egzaminatorów obejmuje:

- 1) naukę teoretycznych podstaw techniki jazdy, przepisów ruchu drogowego, zasad prowadzenia zajęć dydaktycznych, problematykę wypadków drogowych, psychologii transportu i etyki zawodu egzaminatora, w formie wykładów i ćwiczeń sprawdzających wiedzę, przeprowadzaną przez osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w tym zakresie;

- 2) zajęcia praktyczne z techniki jazdy i nauki jazdy prowadzone przez osoby posiadające specjalistyczną wiedzę i umiejętności w tym zakresie;
 - 3) uczestnictwo w co najmniej 100 egzaminach państwowych w charakterze obserwatora oraz przeprowadzenie co najmniej 20 takich egzaminów pod kierunkiem egzaminatora wyznaczonego przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego;
 - 4) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności.
- 5.** Szkolenie uzupełniające dla egzaminatorów obejmuje:
- 1) zajęcia teoretyczne i praktyczne uzupełniające wiedzę i umiejętności, o których mowa w ust. 4 pkt 1 i 2, w zakresie właściwym dla danego rodzaju pojazdów;
 - 2) uczestnictwo w co najmniej 50 egzaminach państwowych w charakterze obserwatora oraz przeprowadzenie co najmniej 10 takich egzaminów pod kierunkiem egzaminatora wyznaczonego przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego;
 - 3) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności.
- 6.** Wojewódzki ośrodek ruchu drogowego wydaje kandydatowi na egzaminatora zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, jeżeli:
- 1) uczestniczył we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach;
 - 2) uzyska pozytywny wynik z kontrolnego sprawdzenia wiedzy, o którym mowa odpowiednio w ust. 4 pkt 4 lub ust. 5 pkt 3.

Art. 61. 1. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego wydaje legitymację egzaminatora osobie zatrudnionej w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego spełniającej wymagania, o których mowa w art. 58 ust. 1, określając jej ważność na okres wynikający z terminów badań, o których mowa w art. 59.

2. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego przedłuża ważność legitymacji egzaminatora na okres wynikający z terminów badań, o których mowa w art. 59, po przedstawieniu kolejnych ważnych orzeczeń, o których mowa w art. 58 ust. 1 pkt 4 i 5.

3. Egzaminator jest obowiązany:

- 1) brać udział w organizowanych przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego corocznych 3-dniowych warsztatach doskonalenia zawodowego;
- 2) do dnia 31 grudnia każdego roku przedkładać marszałkowi województwa zaświadczenie potwierdzające uczestnictwo w tych warsztatach.

4. Udział w warsztatach doskonalenia zawodowego jest:

- 1) bezpłatny – dla egzaminatorów zatrudnionych w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego;
- 2) odpłatny – dla egzaminatorów wpisanych do ewidencji egzaminatorów, którzy nie są zatrudnieni w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego.

5. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego:

- 1) zobowiązany jest uzgodnić program warsztatów doskonalenia zawodowego z marszałkiem województwa;
- 2) może podjąć decyzję o bezpłatnym udziale w warsztatach doskonalenia zawodowego egzaminatorów, o których mowa w ust. 4 pkt 2.

Art. 62. 1. Egzaminator zobowiązany jest do:

- 1) rzetelnego i bezstronnego wykonywania swoich obowiązków;
- 2) rozwijania wiedzy zawodowej i podnoszenia kwalifikacji;
- 3) godnego zachowania w czasie wykonywania obowiązków.

2. Egzaminator w czasie wykonywania obowiązków zawodowych podlega ochronie przysługującej funkcjonariuszowi publicznemu.
3. Egzaminator nie może podejmować zajęć zarobkowych bez zgody dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.
4. Do egzaminatora stosuje się przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106, poz. 679, z późn. zm.⁶⁾).
5. Egzaminator jest obowiązany posiadać w czasie prowadzenia egzaminów legitymację egzaminatora oraz okazywać ją na żądanie.

Art. 63. 1. Sprawdzenia niezbędnych kwalifikacji osoby ubiegającej się o kartę rowerową lub motorowerową dokonują:

- 1) nauczyciel uprawniony przez dyrektora szkoły;
- 2) policjant posiadający specjalistyczne przeszkolenie z zakresu ruchu drogowego;
- 3) egzaminator;
- 4) instruktor.

2. Sprawdzenie kwalifikacji osób o których mowa w art. 40 ust. 1 – 3 odbywa się w obecności nauczyciela.

Art. 64. 1. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz Ministrem Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymagania w stosunku do jednostek prowadzących egzaminy państwowe w zakresie wyposażenia, warunków lokalowych oraz placu manewrowego;
- 2) szczegółowy program szkolenia kandydatów na egzaminatorów;
- 3) warunki i tryb:
 - a) egzaminowania osób ubiegających się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub wydanie pozwolenia do kierowania tramwajem albo podlegających sprawdzeniu kwalifikacji oraz wzory dokumentów z tym związanych,
 - b) szkolenia kandydatów na egzaminatorów oraz wzory dokumentów z tym związanych,
 - c) postępowania z dokumentami osób ubiegających się o wydanie dokumentu stwierdzającego posiadanie uprawnień do kierowania pojazdami silnikowymi i tramwajami oraz kandydatów na egzaminatorów,
 - d) postępowania konkursowego dla kandydatów na egzaminatorów,
 - e) prowadzenia dokumentacji przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego;
- 4) szczegółowe warunki i zakres egzaminu dla kandydatów na egzaminatorów, sposób powołania przez ministra właściwego do spraw transportu komisji weryfikacyjnej, wysokość wynagrodzenia członków komisji;
- 5) wysokość opłat za:
 - a) przeprowadzenie egzaminu państwowego z tym, że maksymalna wysokość opłaty za przeprowadzenie części teoretycznej egzaminu w zakresie każdej

⁶ zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 Nr 113, poz. 715, Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 483, z 2000 r., Nr 26, poz. 306, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 137, poz. 1302, z 2005 r. Nr 169, poz. 1417 oraz z 2006 Nr 104, poz. 708 i Nr 107, poz. 721.

kategoriі nie może przekraczać 50 złotych, a za przeprowadzenie części praktycznej:

- 200 złotych w zakresie kategorii A1, A lub B prawa jazdy,
- 200 złotych w zakresie kategorii B1, C1, D1 lub T prawa jazdy,
- 250 złotych w zakresie kategorii C, D lub B+E prawa jazdy,
- 250 złotych w zakresie kategorii C1+E, C+E, D1+E lub D+E prawa jazdy,
- 200 złotych w zakresie pozwolenia do kierowania tramwajem,

b) wpis do ewidencji egzaminatorów, z tym że maksymalna wysokość opłaty nie może przekraczać 50 złotych;

- 6) budowę i sposób nadawania numerów ewidencyjnych egzaminatorom;
- 7) wzór legitymacji i pieczęci egzaminatora.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1 należy uwzględnić w szczególności konieczność zapewnienia obiektywnego sprawdzenia kwalifikacji osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami oraz rzeczywiste koszty związane z prowadzeniem egzaminów sprawdzających kwalifikacje.

Rozdział 11

Nadzór nad egzaminowaniem

Art. 65. 1. Nadzór nad egzaminami państwowymi sprawuje marszałek województwa.

2. Marszałek województwa sprawuje nadzór w zakresie zgodności przeprowadzania egzaminów państwowych z wymaganiami określonymi w przepisach niniejszej ustawy, w ramach którego:

- 1) rozpatruje skargi zainteresowanych osób dotyczące egzaminu państwowego;
- 2) prowadzi kontrolę działalności wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego w zakresie przeprowadzania egzaminów państwowych;
- 3) wydaje zalecenia pokontrolne;
- 4) unieważnia wynik egzaminu państwowego;
- 5) uznaje egzamin państwowy za zdany;
- 6) zawieszają przeprowadzanie przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego egzaminów państwowych;
- 7) skreśla egzaminatora z ewidencji egzaminatorów;
- 8) występuje o odwołanie dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego z zajmowanego stanowiska;
- 9) występuje do odpowiednich organów w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa;
- 10) prowadzi analizę statystyczną w zakresie:
 - a) zdawalności osób egzaminowanych w danym ośrodku,
 - b) liczby popełnianych przez te osoby w późniejszym okresie naruszeń przepisów i zasad ruchu drogowego,
 - c) liczby złożonych na ośrodek skarg.

3. Przy sprawowaniu nadzoru, o którym mowa w ust. 2, z marszałkiem województwa współpracują:

- 1) Policja – w zakresie kontroli wykonywania praktycznej części egzaminu państwowego oraz przekazywania informacji o naruszeniach zasad i przepisów ruchu drogowego popełnionych przez egzaminatorów;

- 2) administrator centralnej ewidencji kierowców – w zakresie przekazywania informacji o naruszeniach popełnionych przez kierowców, którzy ukończyli z wynikiem pozytywnym egzamin w danym ośrodku;
 - 3) społeczna komisja konsultacyjna do spraw egzaminów państwowych – w zakresie wnioskowania o przeprowadzenie kontroli w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego oraz opiniowania zawieszenia przeprowadzania przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego egzaminów państwowych i skreślenia egzaminatora z ewidencji egzaminatorów.
4. Marszałek województwa powołuje społeczną komisję konsultacyjną do spraw egzaminów państwowych, w skład której wchodzi przedstawiciele organizacji o zasięgu ogólnopolskim:
- 1) reprezentujących interesy zmotoryzowanych;
 - 2) zrzeszających przedstawicieli kierownictwa wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego;
 - 3) zrzeszających egzaminatorów;
 - 4) zrzeszających przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców.
5. Marszałek województwa określa regulamin pracy komisji, o której mowa w ust. 4.
6. Członkowie komisji konsultacyjnej nie pobierają wynagrodzenia za pracę w jej ramach.
7. Obsługę techniczną prac komisji zapewnia marszałek województwa.

Art. 66. 1. Skargę dotyczącą egzaminu państwowego wraz z jej uzasadnieniem składa się w terminie 14 dni od dnia, w którym był przeprowadzany egzamin, do marszałka województwa, za pośrednictwem dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

2. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego przesyła skargę wraz z wyjaśnieniami i niezbędną dokumentacją, w tym w razie potrzeby zapisanym przebiegiem egzaminu państwowego, o którym mowa w art. 55, w terminie 14 dni od dnia jej złożenia.

3. W razie uznania zasadności skargi dyrektor może wystąpić do marszałka województwa z wnioskiem o:

- 1) unieważnienie egzaminu państwowego;
- 2) uznanie egzaminu państwowego za zdany.

4. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego prowadzi rejestr skarg.

Art. 67. 1. Marszałek województwa przeprowadza kontrolę wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego:

- 1) co najmniej 3 razy w roku;
- 2) na wniosek społecznej komisji konsultacyjnej do spraw egzaminów państwowych;
- 3) w sytuacji, gdy na nieprawidłowy przebieg egzaminu wskazują:
 - a) statystyczna analiza zdawalności osób egzaminowanych w tym ośrodku,
 - b) statystyczna analiza popełnianych przez te osoby w okresie 2 lat od dnia uzyskania uprawnienia do kierowania pojazdem naruszeń przepisów i zasad ruchu drogowego,
 - c) złożone na ośrodek skargi.

2. Marszałek województwa w ramach kontroli działalności wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego w zakresie przeprowadzania egzaminów państwowych sprawdza w szczególności:

- 1) spełnianie przez ośrodek szczegółowych wymagań w zakresie miejsca przeprowadzania egzaminu, sal przeznaczonych do obsługi i egzaminowania,

odpowiedniego wyposażenia technicznego, placu manewrowego i pojazdów, którymi przeprowadzany jest egzamin;

- 2) zgodność egzaminu z wymaganiami określonymi ustawą;
- 3) kwalifikacji osób przeprowadzających egzamin.

3. Kontrolę przeprowadza upoważniona przez marszałka województwa osoba, która ma prawo:

- 1) żądania od egzaminatorów i pracowników wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego pisemnych lub ustnych wyjaśnień, okazania dokumentów i innych nośników informacji, w szczególności zapisów, o których mowa w art. 55 oraz udostępnienia wszelkich danych mających związek z przedmiotem kontroli;
- 2) wstępu na teren i do pomieszczeń wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego, oraz do pojazdów wykorzystywanych do przeprowadzania egzaminów;
- 3) wstępu na teren przedsiębiorstwa, o którym mowa w art. 52 ust. 4;
- 4) uczestnictwa w przeprowadzanym egzaminie państwowym;
- 5) prowadzenia niejawniej obserwacji przebiegu praktycznej części egzaminu wraz z rejestracją ruchu pojazdu za pomocą urządzenia technicznego służącego do zapisu obrazu i dźwięku.

4. Po przeprowadzeniu kontroli osoba ją przeprowadzająca sporządza pisemny protokół z dokonanych czynności i stwierdzonego w ich wyniku stanu faktycznego. Protokół podpisuje dyrektor ośrodka lub upoważniona przez niego osoba, która może wnieść do protokołu ewentualne zastrzeżenia lub odmówić jego podpisania. W przypadku odmowy podpisania protokołu sporządzana jest stosowna adnotacja w protokole.

5. W przypadku stwierdzenia rażących nieprawidłowości marszałek województwa powiadamia zarząd województwa o wynikach kontroli. Wraz z powiadomieniem marszałek może wystąpić do zarządu województwa o odwołanie dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

Art. 68. 1. Marszałek województwa zawiesza przeprowadzanie przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego egzaminów państwowych, jeżeli:

- 1) ośrodek nie spełnia szczegółowych wymagań, o których mowa w art. 67 ust. 2 pkt 1;
- 2) w wyniku kontroli stwierdzono rażące uchybienia w zakresie, o którym mowa w art. 67 ust. 2 pkt 2-3.

2. Marszałek województwa zawiesza przeprowadzanie przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego egzaminów państwowych:

- 1) w zakresie określonej kategorii prawa jazdy w zależności od stwierdzonych uchybień;
- 2) do czasu usunięcia uchybień.

3. Marszałek województwa przed wydaniem decyzji o zawieszeniu przeprowadzania przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego egzaminów państwowych obowiązany jest zasięgnąć opinii społecznej komisji konsultacyjnej do spraw egzaminów państwowych. Marszałek województwa może zawiesić przeprowadzanie egzaminów bez takiej opinii, jeżeli w terminie 14 dni od zawiadomienia komisji o zamiarze wydania decyzji w tej sprawie, nie zajmie ona stanowiska.

Art. 69. 1. Marszałek województwa skreśla egzaminatora z ewidencji, w przypadku:

- 1) śmierci egzaminatora;
- 2) niespełnienia przez niego warunków, o których mowa w art. 58 ust. 1 pkt 2-5 i 8-11;

- 3) nieprzedłożenia do dnia 31 grudnia każdego roku zaświadczenia potwierdzającego uczestnictwo w warsztatach doskonalenia zawodowego;
- 4) dopuszczenia się rażącego naruszenia przepisów z zakresu egzaminowania.

2. Przed skreśleniem z ewidencji egzaminatora, który dopuścił się rażącego naruszenia przepisów z zakresu egzaminowania, marszałek województwa obowiązany jest zasięgnąć opinii społecznej komisji konsultacyjnej do spraw egzaminów państwowych. Marszałek województwa może skreślić egzaminatora bez opinii, jeżeli w terminie 14 dni od zawiadomienia komisji o zamiarze wydania decyzji w tej sprawie, nie zajmie ona stanowiska.

3. W przypadku skreślenia z ewidencji egzaminatora, który dopuścił się rażącego naruszenia przepisów z zakresu egzaminowania, ponowny wpis do ewidencji nie może być dokonany wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia, w którym decyzja o skreśleniu stała się ostateczna.

Art. 70. 1. Marszałek województwa unieważnia egzamin państwowy, jeżeli przeprowadzony był:

- 1) w stosunku do osoby, o której mowa w art. 50 ust. 2;
- 2) w sposób niezgodny z przepisami ustawy, a ujawnione nieprawidłowości miały wpływ na jego wynik.

2. Marszałek województwa unieważnia egzamin państwowy:

- 1) na wniosek dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego, o którym mowa w art. 66 ust. 3 pkt 1;
- 2) z urzędu, w wyniku analizy wyników przeprowadzonej kontroli lub analizy złożonej skargi.

3. Unieważniony egzamin przeprowadza się ponownie na koszt wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

Art. 71. Marszałek województwa uznaje egzamin państwowy za zdany, jeżeli egzamin przeprowadzony był zgodnie z przepisami ustawy, a z analizy dokumentacji i zapisów przebiegu egzaminu wynika, że osoba egzaminowana wykazała się wymaganą wiedzą i umiejętnościami.

Art. 72. Nadzór nad sprawdzeniem niezbędnych kwalifikacji osoby ubiegającej się o kartę rowerową lub motorowerową prowadzi odpowiednio do miejsca, w którym jest ono wykonywane:

- 1) dyrektor szkoły;
- 2) dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

Art. 73. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia szczegółowy zakres, warunki i tryb wykonywania kontroli, o której mowa w art. 67, oraz wzory stosowanych przy tym dokumentów kierując się potrzebą ujednoczenia w skali kraju wykonywanej kontroli oraz zapewnieniem jej efektywności.

Rozdział 12

Badanie lekarskie

Art. 74. 1. Badaniu lekarskiemu przeprowadzanemu w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem, zwanemu dalej „badaniem lekarskim” podlega, z zastrzeżeniem ust. 4:

- 1) osoba ubiegająca się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub o wydanie pozwolenia do kierowania tramwajem;
- 2) osoba ubiegająca się o przywrócenie uprawnienia do kierowania pojazdem cofniętego ze względu na stan zdrowia;
- 3) kierujący pojazdem silnikowym lub tramwajem skierowany przez organ kontroli ruchu drogowego, jeżeli uczestniczył w wypadku drogowym, w którym jest zabity lub ranny;
- 4) kierujący pojazdem silnikowym lub tramwajem skierowany przez starostę, jeżeli kierował pojazdem w stanie nietrzeźwym, w stanie po użyciu alkoholu lub po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu;
- 5) kierowca i osoba posiadająca pozwolenie do kierowania tramwajem skierowani przez starostę w przypadkach nasuwających zastrzeżenia co do stanu zdrowia;
- 6) osoba niepełnosprawna posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie do kierowania tramwajem, skierowana decyzją starosty na podstawie zawiadomienia powiatowego lub wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności;
- 7) osoba występująca o uprawnienie do prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych;

2. W stosunku do osób, o których mowa w art. 8 ust. 3, decyzję o skierowaniu na badanie lekarskie, w trybie określonym w ust. 1 pkt 4, wydaje marszałek województwa mazowieckiego.

3. Organ kontroli ruchu drogowego wydając skierowanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, powiadamia o jego wydaniu starostę.

4. Badania lekarskie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie przeprowadza się w stosunku do osoby posiadającej ważne orzeczenie lekarskie wydane na podstawie badania obejmującego swoim zakresem uprawnienie, o które ubiega się zainteresowana osoba, zgodnie z art. 75 ust. 2.

5. Osoba posiadająca pozwolenie do kierowania tramwajem podlega okresowym badaniom lekarskim w terminach określonych w art. 34 ust.2 pkt 1-3.

Art. 75. 1. Badanie lekarskie wykonywane jest w zakresie:

- 1) kategorii A1 i A, B1, B, B+E i T dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym;
- 2) kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym;
- 3) pozwolenia do kierowania tramwajem.

2. Badanie lekarskie przeprowadzane jest na koszt osoby badanej, z zastrzeżeniem ust. 3, z wyjątkiem badań, o których mowa w art. 229 Kodeksu pracy.

3. Badanie lekarskie osób ubiegających się o pozwolenie wojskowe oraz o uprawnienia do kierowania pojazdów uprzywilejowanych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzane jest na koszt Ministra Obrony Narodowej.

4. Badanie lekarskie osób ubiegających się o uprawnienia do prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych resortu spraw wewnętrznych przeprowadzane jest na koszt ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 76. 1. Lekarzem uprawnionym do przeprowadzania badań lekarskich, zwanym dalej „uprawnionym lekarzem”, jest osoba, która:

- 1) posiada prawo wykonywania zawodu lekarza;
- 2) posiada co najmniej 5-letni staż w zawodzie lekarza;
- 3) posiada specjalizację lekarską określoną w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zdrowia;
- 4) ukończyła z wynikiem pozytywnym szkolenie określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zdrowia;
- 5) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych lub przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów;
- 6) jest wpisana do ewidencji lekarzy uprawnionych do przeprowadzania badań lekarskich w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem.

2. Ewidencję uprawnionych lekarzy prowadzi marszałek województwa, który:

- 1) wpisuje do ewidencji, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, osobę spełniającą warunki określone w ust. 1 pkt 1-5;
- 2) wydaje jej zaświadczenie o wpisie do ewidencji;
- 3) nadaje jej numer ewidencyjny.

3. W ewidencji umieszcza się następujące dane:

- 1) numer ewidencyjny;
- 2) imię i nazwisko;
- 3) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), a w przypadku osoby nie posiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał ten dokument;
- 4) adres zamieszkania;
- 5) numer prawa wykonywania zawodu;
- 6) adres jednostki organizacyjnej, w której lekarz przeprowadza badania.

4. Opłata, o której mowa w ust. 2 pkt 1, za wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód samorządu województwa.

Art. 77. 1. Osoba podlegająca badaniu lekarskiemu, o którym mowa w art. 74, obowiązana jest wypełnić oświadczenie w formie ankiety, zwane dalej „ankietą”, dotyczące stanu zdrowia, pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, o czym powinna zostać pouczona.

2. Ankietę składa się uprawnionemu lekarzowi.

3. Osoba, która otrzymała skierowanie na badanie lekarskie w trybie określonym w art. 74 ust. 1 pkt 1-5 jest obowiązana:

- 1) poddać się badaniu w terminie jednego miesiąca od dnia otrzymania skierowania;
- 2) przekazać staroście w terminie 3 miesięcy od dnia wydania skierowania uzyskane na podstawie badania lekarskiego orzeczenie o istnieniu lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem, zwane dalej „orzeczeniem lekarskim”.

4. Po przeprowadzeniu badania uprawniony lekarz wydaje osobie badanej orzeczenie lekarskie.

5. Orzeczenie lekarskie może zawierać wynikające ze stanu zdrowia ograniczenia w zakresie:

- 1) terminu ważności;

- 2) pojazdów, którymi może kierować osoba badana, ich wyposażenia, oznakowania lub przystosowania;
 - 3) specjalnych wymagań wobec osoby kierującej pojazdem.
- 6.** Osoba badana, która nie zgadza się z treścią orzeczenia lekarskiego może wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania lekarskiego w jednostce określonej w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zdrowia. Ponowne badanie lekarskie przeprowadzane jest na koszt osoby badanej, z wyjątkiem badań, o których mowa w art. 229 Kodeksu pracy.
- 7.** Wniosek o przeprowadzenie ponownego badania lekarskiego składa się pisemnie w terminie 14 dni od dnia otrzymania orzeczenia lekarskiego, za pośrednictwem lekarza, który je wydał.
- 8.** Orzeczenie lekarskie wydane po przeprowadzeniu ponownego badania lekarskiego jest ostateczne.
- 9.** W przypadku gdy w orzeczeniu lekarskim stwierdzone zostały przeciwwskazania zdrowotne do kierowania pojazdem albo ograniczenia zdrowotne, o których mowa w ust. 5, lekarz przesyła jego kopię:
- 1) staroście właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania osoby badanej, po upływie 14 dni od daty badania, jeżeli osoba badana nie złożyła wniosku o przeprowadzenie ponownego badania albo orzeczenie lekarskie wydane zostało po przeprowadzeniu ponownego badania;
 - 2) jednostce wykonującej ponowne badanie, jeżeli osoba złożyła wniosek o przeprowadzenie ponownego badania lekarskiego.
- 10.** W przypadku, o którym mowa w ust. 9 pkt 2, lekarz do kopii orzeczenia lekarskiego załącza kopię dokumentacji związanej z przeprowadzonym badaniem.
- 11.** W stosunku do osób, o których mowa w art. 8 ust. 3, w przypadku wskazanym w ust. 9 pkt 1, kopię orzeczenia lekarskiego wraz z ankietą lekarz przesyła marszałkowi województwa mazowieckiego.

Art. 78. Kierowca i osoba posiadająca pozwolenie do kierowania tramwajem zobowiązani są zgłosić staroście zmiany stanu zdrowia, które miałyby wpływ na dane umieszczone w ankiecie, o której mowa w art. 77 ust. 1. Po otrzymaniu takiego zgłoszenia starosta wydaje skierowanie na badanie lekarskie w trybie, o którym mowa w art. 74 ust. 1 pkt 5.

Art. 79. 1. Marszałek województwa sprawuje nadzór nad wykonywaniem badań lekarskich i wydawaniem orzeczeń lekarskich do kierowania pojazdem.

2. Marszałek województwa w ramach nadzoru prowadzi kontrolę:

- 1) wykonywania badań lekarskich;
- 2) dokumentacji prowadzonej w związku z tymi badaniami;
- 3) wydawanych orzeczeń;
- 4) skreśla lekarza z ewidencji.

3. Kontrolę, o której mowa w ust. 2 pkt 1, przeprowadza w imieniu marszałka województwa uprawniony lekarz posiadający pisemne upoważnienie do jej przeprowadzenia.

4. Marszałek województwa skreśla lekarza z ewidencji lekarzy, w przypadku:

- 1) śmierci lekarza;
- 2) gdy lekarz przestał spełniać wymagania określone w art. 76 ust. 1 pkt 1-5;
- 3) stwierdzenia, w wyniku dwukrotnie przeprowadzonej kontroli rażących nieprawidłowości w wykonywaniu i dokumentowaniu badań lekarskich.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 3, ponowne nabycie uprawnień, o których mowa w art. 76, może nastąpić po upływie 2 lat od uprawomocnienia się decyzji o skreśleniu z ewidencji uprawnionych lekarzy.

Art. 80. 1. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb kierowania na badania lekarskie i ich przeprowadzania;
- 2) zakres badań lekarskich oraz zakres dodatkowych badań laboratoryjnych;
- 3) jednostki uprawnione do przeprowadzenia badań, o których mowa w art. 77 ust. 6;
- 4) wzory stosowanych dokumentów;
- 5) dodatkowe kwalifikacje uprawnionych lekarzy;
- 6) podmioty uprawnione do przeprowadzania szkoleń;
- 7) stawki opłat za badania lekarskie z tym, że maksymalna wysokość opłaty nie może przekraczać 200 złotych;
- 8) stawkę opłaty za wpis do ewidencji, którym mowa w art. 76 ust. 2 pkt 1 z tym, że jej wysokość nie może przekraczać 50 złotych;
- 9) wzór pieczęci uprawnionego lekarza.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1 należy uwzględnić w szczególności różnicowane wymagania zdrowotne oraz konieczność przyjęcia obiektywnych i niezbędnych kryteriów oceny stanu zdrowia, a także koszty związane z przeprowadzaniem badań lekarskich.

Rozdział 13

Badanie psychologiczne

Art. 81. 1. Badaniu psychologicznemu przeprowadzanemu w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem podlega:

- 1) osoba ubiegająca się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub pozwolenia do kierowania tramwajem z zastrzeżeniem pkt 8;
- 2) kierujący pojazdem silnikowym lub tramwajem skierowany przez organ kontroli ruchu drogowego, jeżeli uczestniczył w wypadku drogowym, w którym jest zabity lub ranny;
- 3) kierujący pojazdem silnikowym lub tramwajem skierowany przez starostę, jeżeli:
 - a) kierował pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu,
 - b) przekroczył liczbę 24 punktów otrzymanych za naruszenia przepisów ruchu drogowego;
- 4) kierowca i osoba posiadająca pozwolenie do kierowania tramwajem skierowana przez lekarza, jeżeli w wyniku badania lekarskiego stwierdzone zostały uzasadnione wątpliwości co do braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem przez osobę badaną;
- 5) osoba ubiegająca się o przywrócenie dokumentu stwierdzającego posiadanie uprawnienia do kierowania pojazdem, cofniętego ze względu na istnienie przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdami;
- 6) kierujący pojazdem uprzywilejowanym;
- 7) kierujący pojazdem przewożącym wartości pieniężne;

- 8) kierowca wykonujący transport drogowy lub przewozy na potrzeby własne – na zasadach określonych w art. 39 lit. d-f ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2088 z późn. zm.⁷⁾).

2. Ponadto badaniu psychologicznemu podlega:

- 1) kandydat na instruktora i instruktor – w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań do wykonywania czynności instruktora;
- 2) kandydat na egzaminatora i egzaminator – w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań do wykonywania czynności egzaminatora.

3. W stosunku do osób, o których mowa w art. 8 ust. 3, decyzję o skierowaniu na badanie psychologiczne, w trybie określonym w ust. 1 pkt 3, wydaje marszałek województwa mazowieckiego.

4. Badania, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie przeprowadza się w stosunku do osoby posiadającej orzeczenie psychologiczne wydane uprzednio ze względu na ubieganie się o inny zakres uprawnień do kierowania pojazdem.

5. Organ kontroli ruchu drogowego wydając skierowanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, powiadamia o jego wydaniu starostę.

6. Osoba posiadająca uprawnienia do kierowania tramwajem podlega okresowym badaniom psychologicznym w terminach określonych w art. 34 ust. 2 pkt 1-3.

Art. 82. 1. Badanie psychologiczne, o którym mowa w art. 81 ust. 1 i 2, zwane dalej „badaniem psychologicznym w zakresie psychologii transportu”, przeprowadzane jest przez uprawnionego psychologa w pracowni psychologicznej prowadzonej przez:

- 1) przedsiębiorcę wpisanego do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną;
- 2) jednostkę wojskową – w zakresie badań żołnierzy na potrzeby wojska;
- 3) jednostkę resortu spraw wewnętrznych – w zakresie badania osób na potrzeby resortu.

2. Badanie psychologiczne przeprowadzane jest na koszt osoby badanej, z zastrzeżeniem ust. 3 oraz art. 34 ust. 6, art. 59 ust. 3 i art. 105 ust. 3 ustawy.

3. Badanie psychologiczne osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, przeprowadzane jest na koszt jednostki wykonującej badanie.

4. Osoba, która otrzymała skierowanie na badanie psychologiczne w trybie określonym w art. 81 ust. 1 pkt 2-4 jest obowiązana:

- 1) poddać się badaniu w terminie jednego miesiąca od dnia otrzymania skierowania;
- 2) przekazać staroście w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania skierowania uzyskane na podstawie badania psychologicznego orzeczenie o istnieniu lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem.

Art. 83. 1. Po przeprowadzeniu badania psychologicznego uprawniony psycholog wydaje osobie badanej orzeczenie psychologiczne o istnieniu lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem lub wykonywania odpowiednich czynności, o których mowa w art. 81 ust. 2, zwane dalej „orzeczeniem psychologicznym”.

2. Osoba badana, która nie zgadza się z treścią orzeczenia psychologicznego może wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania psychologicznego w jednostce

⁷⁾ zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. nr 141, poz. 1184, Nr 155, poz. 1297, Nr 163, Nr 172, poz. 1440 Nr 175, poz. 1462, Nr 180, poz. 1494 i 1497.

określonej w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zdrowia. Badanie przeprowadza się na koszt osoby badanej, z wyjątkiem badań lekarskich, o których mowa w art. 229 Kodeksu pracy.

3. Wniosek o przeprowadzenie ponownego badania psychologicznego składa się pisemnie w terminie 14 dni od dnia otrzymania orzeczenia psychologicznego, za pośrednictwem psychologa, który je wydał.

4. Orzeczenie psychologiczne wydane po przeprowadzeniu ponownego badania psychologicznego jest ostateczne.

5. W przypadku, gdy orzeczenie psychologiczne zawiera przeciwwskazania, o których mowa w ust. 1, kopię orzeczenia psycholog przesyła:

- 1) staroście właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania osoby badanej, po upływie 14 dni od daty badania, jeżeli osoba badana nie złożyła wniosku o przeprowadzenie ponownego badania albo orzeczenie psychologiczne wydane zostało w wyniku ponownego badania;
- 2) jednostce wykonującej ponowne badanie, jeżeli osoba złożyła wniosek o przeprowadzenie ponownego badania psychologicznego.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, do kopii orzeczenia psycholog załącza ponadto kopię dokumentacji związanej z przeprowadzonym badaniem.

7. W stosunku do osób, o których mowa w art. 8 ust. 3, w przypadku wskazanym w ust. 5 pkt 1, kopię orzeczenia przesyła się marszałkowi województwa mazowieckiego.

Art. 84. 1. Działalność gospodarcza w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej wykonującej badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną.

2. Pracownię psychologiczną może prowadzić przedsiębiorca, który:

- 1) posiada zestaw metod badawczych określonych metodyką oraz warunki lokalowe gwarantujące wykonywanie badań psychologicznych, zgodnie ze standardami określonymi w metodyce;
- 2) zatrudnia psychologa uprawnionego do orzekania lub sam jest uprawnionym psychologiem.

3. Organem właściwym do prowadzenia rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną jest marszałek województwa właściwy ze względu na siedzibę przedsiębiorcy.

4. Wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną dokonywany jest na wniosek przedsiębiorcy zawierający następujące dane:

- 1) imię i nazwisko lub nazwę przedsiębiorcy;
- 2) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym albo Ewidencji działalności gospodarczej oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP) – o ile przedsiębiorca taki numer posiada;
- 3) adres zamieszkania lub siedzibę;
- 4) adres pracowni psychologicznej;
- 5) zakres prowadzonych badań;
- 6) imiona i nazwiska zatrudnionych psychologów wraz numerami ich uprawnień.

5. Do wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną przedsiębiorca obowiązany jest dołączyć oświadczenie o następującej treści:

„Oświadczam że:

- 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznych, określone w ustawie z dniar. o osobach kierujących pojazdami.”

6. Oświadczenie powinno również zawierać:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz jego siedzibę i adres albo adres zamieszkania;
- 2) oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
- 3) podpis osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.

7. W rejestrze przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną umieszcza się dane przedsiębiorcy, o których mowa w ust. 4, jego numer w tym rejestrze oraz numery ewidencyjne pracowni psychologicznych.

8. Marszałek województwa dokonuje wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną za opłatą skarbową oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej oraz wydaje zaświadczenie o dokonaniu wpisu.

9. Przedsiębiorca obowiązany jest złożyć w terminie 7 dni do marszałka województwa, który wpisał go do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną, pisemną informację o wszelkich zmianach danych w zakresie, o którym mowa w ust. 3.

Art. 85. 1. Jednostki wojskowe lub jednostki resortu spraw wewnętrznych mogą prowadzić pracownię psychologiczną w zakresie wskazanym odpowiednio w art. 82 ust. 1 pkt 2 i 3 po spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 84 ust. 2 pkt 2-4.

2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, o podjęciu badań psychologicznych zawiadamiają marszałka województwa, w terminie co najmniej 14 dni przed rozpoczęciem tej działalności. Przepisy art. 84 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

3. Marszałek województwa prowadzi ewidencję pracowni prowadzonych przez jednostki wojskowe lub jednostki resortu spraw wewnętrznych, która zawiera następujące dane:

- 1) nazwa i adres jednostki prowadzącej pracownię psychologiczną;
- 2) miejsce prowadzenia pracowni;
- 3) zakres prowadzonych badań;
- 4) imiona i nazwiska zatrudnionych psychologów wraz z numerami ich uprawnień;
- 5) numer ewidencyjny.

Art. 86. 1. Psychologiem uprawnionym do wykonywania badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu jest osoba, która:

- 1) posiada prawo wykonywania zawodu psychologa;
- 2) ukończyła podyplomowe studia w zakresie psychologii transportu prowadzone przez szkołę wyższą posiadającą prawo wydawania dyplomów magisterskich kierunku psychologia;

- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych lub przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów;
 - 4) została wpisana do ewidencji psychologów uprawnionych do przeprowadzania badań psychologicznych.
- 2.** Ewidencję psychologów uprawnionych do wykonywania badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu prowadzi marszałek województwa, który:
- 1) wpisuje do ewidencji za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej osobę spełniającą warunki określone w ust. 1 pkt 1-3;
 - 2) wydaje jej zaświadczenie o wpisie;
 - 3) nadaje jej numer ewidencyjny.
- 3.** W ewidencji umieszcza się następujące dane:
- 1) numer ewidencyjny;
 - 2) imię nazwisko;
 - 3) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), a w przypadku osoby nie posiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał ten dokument;
 - 4) adres zamieszkania.
- 4.** Opłata, o której mowa w ust. 2 pkt 1, za wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód budżetu państwa.

Art. 87. 1. Marszałek województwa sprawuje nadzór nad przeprowadzaniem badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu, z zastrzeżeniem art. 88.

2. W ramach sprawowanego nadzoru marszałek województwa:

- 1) przeprowadza kontrolę w zakresie:
 - a) zasad i metodyki przeprowadzanych badań,
 - b) prowadzonej dokumentacji,
 - c) wydawanych orzeczeń,
 - d) warunków lokalowych;
- 2) w przypadku ustalenia naruszeń warunków wykonywania działalności wyznacza termin ich usunięcia;
- 3) wydaje decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu;
- 4) skreśla psychologa z ewidencji psychologów uprawnionych do wykonywania badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu.

3. Kontrolę, o której mowa w ust. 2 pkt 1, przeprowadza w imieniu marszałka województwa uprawniony psycholog posiadający pisemne upoważnienie do jej przeprowadzenia.

4. Marszałek województwa wydaje decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu, skreślając przedsiębiorcę z rejestru działalności regulowanej, jeżeli przedsiębiorca:

- 1) złożył oświadczenie, o którym mowa w art. 84 ust. 5, niezgodne ze stanem faktycznym;

- 2) nie usunął naruszeń warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej w wyznaczonym przez marszałka województwa w terminie;
 - 3) rażąco naruszył warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej.
- 5.** Rażącym naruszeniem warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej jest:
- 1) wydanie orzeczenia psychologicznego niezgodnego ze stanem faktycznym;
 - 2) odmowa poddania się kontroli, o której mowa w ust. 2.
- 6.** W przypadku wykreślenia przedsiębiorcy z rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną, ponowny wpis do rejestru działalności regulowanej w tym zakresie może nastąpić jedynie na zasadach określonych w art. 72 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.
- 7.** Marszałek województwa skreśla psychologa z ewidencji psychologów uprawnionych do wykonywania badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu, w przypadku:
- 1) śmierci psychologa;
 - 2) gdy psycholog przestał spełniać wymagania określone w art. 86 ust. 1 pkt 1-3;
 - 3) stwierdzenia, w wyniku dwukrotnie przeprowadzonej kontroli rażących nieprawidłowości w wykonywaniu i dokumentowaniu badań psychologicznych.
- 8.** W przypadku, o którym mowa w ust. 7 pkt 2, ponowne nabycie uprawnień, o których mowa w art. 86, może nastąpić po upływie 2 lat od uprawomocnienia się decyzji, o skreśleniu z ewidencji uprawnionych psychologów.

Art. 88. 1. Nadzór nad przeprowadzaniem badań psychologicznych prowadzonym przez jednostkę wojskową wykonuje odpowiedni organ Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej określony w odrębnych przepisach.

2. Nadzór nad przeprowadzaniem badań psychologicznych prowadzonym przez jednostkę resortu spraw wewnętrznych wykonuje odpowiedni w zależności od rodzaju jednostki organ tego resortu określony w odrębnych przepisach.

Art. 89. 1. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu określi w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb kierowania osób na badania psychologiczne;
- 2) szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania badań psychologicznych oraz wydawania orzeczeń psychologicznych;
- 3) sposób postępowania z dokumentacją związaną z przeprowadzanymi badaniami psychologicznymi;
- 4) wzory stosowanych dokumentów;
- 5) stawki opłat za badania psychologiczne z tym, że maksymalna wysokość opłaty nie może przekraczać 200 złotych;
- 6) stawkę opłaty za wpis do ewidencji, o którym mowa w art. 86 ust. 2 pkt 1 z tym, że jej wysokość nie może przekraczać 50 złotych;
- 7) wzór pieczęci uprawnionego psychologa;
- 8) szczegółowe warunki wymagane od pracowni psychologicznych;

- 9) budowę i sposób nadawania numerów ewidencyjnych pracownikom psychologicznym i psychologom.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1 należy uwzględnić w szczególności konieczność przyjęcia kryteriów do ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem i wykonywania innych czynności, oraz koszty związane z przeprowadzaniem badań.

Rozdział 14

Okres próbny

Art. 90. 1. Okres próbny dla osoby, która po raz pierwszy uzyskała dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym kategorii A1, A, B1 lub B wynosi dwa lata, począwszy od dnia w którym został jej wydany ten dokument, z zastrzeżeniem art. 91 ust. 1.

2. W okresie próbnym kierowca obowiązany jest:

- 1) odbyć w okresie pomiędzy 5 a 7 miesiącem od dnia uzyskania prawa jazdy, z zastrzeżeniem ust. 5:
 - a) praktyczne szkolenie w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym,
 - b) kurs dokształcający w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- 2) przedstawić staroście przed upływem 7 miesięcy od dnia uzyskania prawa jazdy zaświadczeń o ukończeniu szkolenia i kursu, o których mowa w pkt 1;
- 3) kierować wyłącznie pojazdem oznakowanym z tyłu i z przodu okrągłą nalepką barwy białej z zielonym symbolem liścia klonowego – w okresie 7 miesięcy poczynając od dnia uzyskania prawa jazdy.

3. W okresie próbnym przed upływem 7 miesięcy od dnia uzyskania prawa jazdy kierowającemu pojazdem zabrania się:

- 1) przekraczania prędkości 50 km/h na obszarze zabudowanym i 80 km/h poza obszarem zabudowanym bez względu na kategorię drogi;
- 2) kierowania pojazdem nieoznakowanym w sposób, o którym mowa w ust. 2 pkt 3;
- 3) podejmowania pracy zarobkowej w charakterze kierowcy;
- 4) osobistego wykonywania działalności gospodarczej polegającej na kierowaniu pojazdem, przewożeniu rzeczy lub przewożeniu osób.

4. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do osób, które uzyskały dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym kategorii A1, A, B1 lub B:

- 1) po uprzednim jego cofnięciu w trybie art. 102 ust. 1 pkt 4 i 5;
- 2) w trybie określonym w art. 11, o ile:
 - a) wydanie polskiego dokumentu nastąpiło w okresie krótszym niż 2 lata od dnia wydania zagranicznego prawa jazdy, lub
 - b) ustalenie dnia wydania zagranicznego prawa jazdy nie jest możliwe.

5. Osoba posiadająca pozwolenie wojskowe kategorii A1, A, B1 lub B obowiązana jest odbyć szkolenie i kurs, o których mowa w ust. 2, po zakończeniu zasadniczej służby wojskowej nie później jednak niż przed złożeniem wniosku o wymianę pozwolenia wojskowego na prawo jazdy.

6. Przepisów ust. 2 pkt 3 i ust. 3 pkt 2 nie stosuje się do kierujących pojazdami Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.
7. Żołnierze odbywający zasadniczą służbę wojskową i posiadający prawo jazdy kategorii A1, A, B1 lub B mogą odbyć szkolenie, o którym mowa w ust. 2, po zakończeniu tej służby, przed dokonaniem wymiany pozwolenia wojskowego na prawo jazdy, nie później jednak niż w ciągu 30 dni od zwolnienia z tej służby.
8. O powołaniu do zasadniczej służby wojskowej osoby posiadającej prawo jazdy kategorii A1, A, B1 lub B podlegającej szkoleniu o którym mowa w ust. 2 oraz o jej zwolnieniu dowódca jednostki wojskowej powiadamia właściwego starostę.
9. Przepisy ust. 7 i 8 stosuje się odpowiednio do policjantów odbywających zastępczą służbę wojskową w systemie skoszarowanym.

Art. 91. 1. Starosta przedłuża okres próbny:

- 1) o kolejne dwa lata, jeżeli w trakcie jego trwania kierowca:
 - b) uzyskał kolejną kategorię dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym z zakresu, o którym mowa w art. 90 ust. 1,
 - c) popełnił dwa wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji stwierdzone prawomocnymi wyrokami sądów, postanowieniami sądu o warunkowym umorzeniu postępowania albo nakazami lub mandatami karnymi;
 - 2) o czas zatrzymania prawa jazdy w sytuacji, o której mowa w art. 101 ust. 1 pkt 3, z zastrzeżeniem art. 49 ust. 1 pkt 3.
2. Informację o przesłance, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, będącą podstawą przedłużenia okresu próbnego przekazuje staroście administrator centralnej ewidencji kierowców.
3. Starosta przesyła informację o przedłużeniu okresu próbnego:
- 1) kierowcy;
 - 2) administratorowi centralnej ewidencji kierowców.

Art. 92. 1. Kurs doszkalający w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, o którym mowa w art. 90 ust. 2 pkt 1 lit. b, organizuje wojewódzki ośrodek ruchu drogowego.

2. Kurs doszkalający w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego prowadzony jest w formie wykładów i obejmuje w szczególności przedstawienie:

- 1) czynników mających wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego;
- 2) problematyki wypadków drogowych;
- 3) psychologicznych aspektów kierowania pojazdem i uczestnictwa w ruchu drogowym.

3. Wojewódzki ośrodek ruchu drogowego wydaje zaświadczenie o ukończeniu kursu kierowcy, który uczestniczył we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach.

4. Osoba obowiązana do odbycia kursu odbywa go:

- 1) nieodpłatnie – w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego, w którym zdała egzamin na prawo jazdy – dotyczy osób, o których mowa w art. 90 ust. 1 i ust. 4 pkt 1;
- 2) za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej – w dowolnym wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego – dotyczy osób, o których mowa w art. 90 ust. 4 pkt 2.

5. Opłata, o której mowa, o której mowa w ust. 4 pkt 2, za wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi przychód wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

Art. 93. 1. Praktyczne szkolenie w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym prowadzi odpłatnie ośrodek doskonalenia techniki jazdy, o którym mowa w art. 110 ust. 2.

2. Praktyczne szkolenie w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym przeprowadzane jest w formie ćwiczeń praktycznych i ma na celu:

1) zademonstrowanie niebezpieczeństw wynikających z nadmiernej i niedostosowanej do warunków ruchu prędkości;

2) kształtowanie postawy defensywnej u kierowcy.

3. Ośrodek doskonalenia techniki jazdy wydaje zaświadczenie o ukończeniu szkolenia kierowcy, który uczestniczył we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach.

Art. 94. 1. Minister właściwy do spraw transportu określi w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowe programy:

a) praktycznego szkolenia w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym,

b) kursu doształcającego w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego;

2) wzory dokumentów związanych z przeprowadzaniem szkolenia i kursu, o których mowa w pkt 1, a w szczególności wzory zaświadczeń o ich ukończeniu;

3) stawki opłat za kurs doształcający w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego z tym, że wysokość opłaty nie może przekroczyć 100 złotych.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1 należy uwzględnić okoliczności i przyczyny wypadków drogowych oraz konieczność przeciwdziałania wypadkom drogowym, a także koszty związane z przeprowadzaniem zajęć.

Rozdział 15

Nadzór nad kierującym

Art. 95. 1. Kierowca i osoba posiadająca pozwolenie do kierowania tramwajem podlegają nadzorowi w zakresie:

1) przestrzegania przepisów ruchu drogowego;

2) spełniania wymagań określonych dla uzyskania dokumentu stwierdzającego posiadanie uprawnień do kierowania pojazdem.

2. Nadzór sprawują:

1) Policja oraz organy uprawnione na podstawie przepisów szczególnych – w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1;

2) starosta – w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

3. Nadzór, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, w stosunku do osób wskazanych w art. 8 ust. 3, sprawuje marszałek województwa mazowieckiego.

Art. 96. 1. Policja wpisuje do centralnej ewidencji kierowców naruszenia przepisów ruchu drogowego popełnione przez kierowcę lub osobę posiadającą pozwolenie do kierowania tramwajem wraz z odpowiednią liczbą punktów przypisaną określonemu naruszeniu w skali od 0 do 10.

2. Do centralnej ewidencji kierowców Policja wpisuje także naruszenia przepisów ruchu drogowego, którym nie przypisano wartości punktowej.

3. Punkty za naruszenie przepisów ruchu drogowego wpisane do ewidencji usuwa się:

1) po upływie 1 roku od dnia naruszenia, chyba że przed upływem tego okresu kierowca dopuścił się naruszeń, za które na podstawie prawomocnych rozstrzygnięć przypisana liczba punktów przekroczyłaby 24 punkty;

2) po przedstawieniu zaświadczenia o ukończeniu kursu reedukacyjnego w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego;

3) po uzyskaniu informacji o cofnięciu uprawnień do kierowania w trybie, o którym mowa w art. 102 ust. 1 pkt 4.

4. Policja wysyła list ostrzegawczy osobie, która popełniła pierwsze wykroczenie przeciwko bezpieczeństwu w ruchu drogowym w okresie próbnym, o którym mowa w art. 90.

Art. 97. 1. Starosta kieruje kierowcą lub osobę posiadającą pozwolenie do kierowania tramwajem na:

1) kurs reedukacyjny w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, z zastrzeżeniem ust. 3, jeżeli:

a) przekroczył on 24 punkty za naruszenie przepisów,

b) w okresie próbnym popełnił dwa wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji;

2) kurs reedukacyjny w zakresie problematyki przeciwalkoholowej, jeżeli kierował on pojazdem w stanie po użyciu alkoholu, stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu środka działającego podobnie jak alkohol.

2. Informację o przesłankach wskazanych w ust. 1 pkt 1 i 2, będących podstawą skierowania kierowcy lub osoby posiadającej pozwolenie do kierowania tramwajem na odpowiedni kurs reedukacyjny przekazuje staroście administrator centralnej ewidencji kierowców.

3. Starosta przekazuje do centralnej ewidencji kierowców informację o wydaniu skierowania na odpowiedni kurs reedukacyjny, o którym mowa w ust. 1.

4. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się w sytuacji, o której mowa w art. 102 ust. 1 pkt 4 i 5.

5. W przypadku osoby, o której mowa w art. 8 ust. 3, skierowanie na odpowiedni kurs reedukacyjny, o którym mowa w ust. 1, wydaje marszałek województwa mazowieckiego.

Art. 98. Osoba skierowana na kurs reedukacyjny obowiązana jest do:

1) odbycia kursu w terminie miesiąca od dnia wydania skierowania;

2) przedstawienia staroście w terminie 6 tygodni zaświadczenia o ukończeniu kursu;

3) uiszczenia opłaty ewidencyjnej.

Art. 99. 1. Kursy reedukacyjne organizuje odpłatnie wojewódzki ośrodek ruchu drogowego.

2. Kurs reedukacyjny w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego prowadzony jest w formie wykładów oraz zajęć warsztatowych przez osoby posiadające odpowiednią specjalistyczną wiedzę i obejmuje w szczególności przedstawienie:

1) skutków wypadków drogowych;

2) czynników mających wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego;

3) psychologicznych aspektów kierowania pojazdem i uczestnictwa w ruchu drogowym.

3. Wojewódzki ośrodek ruchu drogowego wydaje zaświadczenie o ukończeniu kursu kierowcy, który uczestniczył we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach.

Art. 100. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu oraz Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

1) sposób punktowania i liczbę punktów odpowiadających naruszeniu przepisów ruchu drogowego;

2) warunki i sposób prowadzenia ewidencji, o której mowa w art. 96 ust. 1;

3) szczegółowe warunki i tryb wnioskowania o cofnięcie uprawnień do kierowania pojazdami silnikowymi osobom;

4) podmioty uprawnione do uzyskiwania informacji zawartych w ewidencji, o której mowa w art. 96 ust. 1.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1 należy uwzględnić w szczególności konieczność dyscyplinowania i wdrażania kierujących pojazdami do przestrzegania przepisów ustawy, zapobiegania wielokrotnemu naruszaniu przepisów ruchu drogowego oraz zapobiegania uczestnictwu w ruchu drogowym sprawców wielokrotnych naruszeń przepisów ruchu drogowego.

3. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy program kursu reedukacyjnego, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1;

2) stawkę opłaty za kurs, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 z tym, że jej wysokość nie może przekroczyć 100 złotych.

4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3 należy uwzględnić w szczególności konieczność skutecznego zapobiegania naruszeniom przepisów ruchu drogowego przez zmianę postaw kierujących pojazdami oraz koszty związane z przeprowadzaniem zajęć.

5. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu uwzględniając w szczególności tematy zajęć, formę ich realizacji oraz kwalifikację osób prowadzących określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy program kursu reedukacyjnego, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 2;

2) stawkę opłaty za kurs, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 2 z tym, że jej wysokość nie może przekroczyć 100 złotych.

6. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 5 należy uwzględnić w szczególności znaczenie problematyki przeciwalkoholowej dla zmiany postaw kierujących pojazdami oraz koszty związane z przeprowadzaniem zajęć.

Art. 101. 1. Starosta wydaje decyzję o zatrzymaniu prawa jazdy lub pozwolenia do kierowania tramwajem, w przypadku gdy:

1) upłynął termin ważności prawa jazdy;

2) osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie do kierowania tramwajem nie przedstawiła w wymaganym terminie zaświadczenia o ukończeniu:

a) kursu doształcającego w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, o którym mowa w art. 92,

b) praktycznego szkolenia w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym, o którym mowa w art. 93,

c) kursu reedukacyjnego w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1,

d) kursu reedukacyjnego w zakresie problematyki przeciwalkoholowej, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 2;

3) osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie do kierowania tramwajem nie przedstawiła w wymaganym terminie orzeczenia:

a) o istnieniu lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem, o którym mowa w art. 77 ust. 3 pkt 2,

b) o istnieniu lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem, o którym mowa w art. 82 ust. 4 pkt 2.

2. Zwrot zatrzymanego prawa jazdy następuje po ustaniu przyczyny zatrzymania, z zastrzeżeniem art. 49 ust. 1 pkt 3 oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej.

Art. 102. 1. Starosta wydaje decyzję o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdem, w przypadku:

1) stwierdzenia na podstawie orzeczenia lekarskiego istnienia przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem;

2) stwierdzenia na podstawie orzeczenia psychologicznego istnienia przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem;

3) utraty przez kierowcę kwalifikacji, co stwierdza się na podstawie wyniku egzaminu państwowego, przeprowadzonego w trybie art. 49 ust. 1 pkt 2 i 3;

4) ponownego przekroczenia 24 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego w okresie 5 lat od dnia wydania skierowania, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 lit. a;

5) popełnienia w okresie próbnym trzech wykroczeń lub jednego przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji;

6) orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5, będące podstawą decyzji o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami przekazuje staroście administrator centralnej ewidencji kierowców.

3. Starosta wydaje decyzję o przywróceniu uprawnienia do kierowania pojazdami po ustaniu przyczyn, które spowodowały cofnięcie tego dokumentu oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 i 5.

5. Decyzję o cofnięciu lub przywróceniu pozwolenia wojskowego wydaje dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni służbę.

6. Decyzję o cofnięciu lub przywróceniu prawa jazdy osobom, o których mowa w art. 8 ust. 3, wydaje marszałek województwa mazowieckiego.

Art. 103. Osoba, w stosunku do której wydana została decyzja o cofnięciu dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym w trybie art. 102 ust. 1

pkt 4 i 5 może ponownie uzyskać utracony dokument po ponownym spełnieniu wszystkich wymagań stawianych osobom ubiegającym się o uprawnienie do kierowania pojazdem.

Rozdział 16

Wymagania w stosunku do kierujących pojazdami uprzywilejowanymi lub przewożącymi wartości pieniężne

Art. 104. 1. Kierować pojazdem uprzywilejowanym może osoba, która:

- 1) ukończyła 21 lat;
- 2) posiada odpowiedni do rodzaju pojazdu dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym;
- 3) nie posiada przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym;
- 4) nie posiada przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym;
- 5) ukończyła kurs dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych;
- 6) posiada zezwolenie na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi w zakresie określonej kategorii prawa jazdy.

2. Wymagania, o których mowa w ust. 1, nie dotyczą:

- 1) żołnierzy i pracowników wojska kierujących pojazdami uprzywilejowanymi Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, oraz policjantów i pracowników kierujących pojazdami uprzywilejowanymi Policji - w zakresie ust. 1 pkt 1 i 5;
- 2) funkcjonariuszy i pracowników Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Biura Ochrony Rządu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Inspekcji Transportu Drogowego, Służby Więziennej, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej kierujących pojazdami tych jednostek – w zakresie ust. 1 pkt 5.

Art. 105. 1. Orzeczenie lekarskie o istnieniu lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym wydaje lekarz uprawniony do wykonywania badań kierowców po przeprowadzeniu badania.

2. Orzeczenie psychologiczne o istnieniu lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym wydaje psycholog uprawniony do wykonywania badań kierowców po przeprowadzeniu badania.

3. Do badań lekarskich i badań psychologicznych kierowców pojazdów uprzywilejowanych stosuje się odpowiednio przepisy art. 34 ust. 1-3 i 5-7.

Art. 106. 1. Kursy dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych prowadzi ośrodek doskonalenia techniki jazdy, o którym mowa w art. 110 ust. 2.

2. Kurs dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych prowadzony jest w zakresie poszczególnych kategorii prawa jazdy, przy czym w przypadku rozszerzania zakresu posiadanego zezwolenia o kolejną kategorię prawa jazdy, kierowca ten uczestniczy jedynie w odpowiednim kursie uzupełniającym.

3. Kurs dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych obejmuje:

- 1) naukę teoretycznych podstaw techniki i taktyki jazdy w warunkach specjalnych, przepisów ruchu drogowego, problematykę wypadków drogowych i psychologii transportu przeprowadzaną w formie wykładów i ćwiczeń sprawdzających wiedzę;

- 2) zajęcia praktyczne z techniki i taktyki jazdy w warunkach specjalnych;
- 3) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności, w formie egzaminu.

4. Kurs uzupełniający dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych obejmuje:

- 1) zajęcia teoretyczne i praktyczne uzupełniające wiedzę i umiejętności, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 2, w zakresie właściwym dla danej kategorii prawa jazdy;
- 2) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności, w formie egzaminu.

5. Zaświadczenie o ukończeniu odpowiedniego kursu dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych wydaje ośrodek doskonalenia techniki jazdy osobie, która:

- 1) uczestniczyła we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach;
- 2) uzyskała pozytywny wynik egzaminu, o którym mowa w ust. 3 pkt 3 lub ust. 4 pkt 2.

Art. 107. 1. Starosta wydaje zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej przez osobę, która spełnia wymagania, o których mowa w art. 104 ust. 1 pkt 1-5, potwierdzone przedstawionym:

- 1) orzeczeniem o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym;
- 2) orzeczeniem o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym;
- 3) zaświadczeniem o ukończeniu kursu dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych.

2. Starosta wydaje zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym, określając jego ważność na okres wynikający z terminów badań, o których mowa w art. 105 ust. 1 i 2 oraz kategorię prawa jazdy stosownie do ukończonego kursu.

3. Starosta przedłuża ważność zezwolenia po przedstawieniu kolejnych ważnych orzeczeń, o których mowa w art. 104 ust. 1 pkt 3 i 4.

4. Starosta rozszerza zakres zezwolenia o kolejny rodzaj pojazdów po przedstawieniu zaświadczenia o ukończeniu kursu dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych w odpowiednim zakresie.

5. Osobom, o których mowa w art. 104 ust. 2, zezwolenia wydają odpowiednio dowódcy lub kierownicy jednostek organizacyjnych, w których osoby te pełnią służbę lub są zatrudnione. Przepisy ust. 2 - 4 stosuje się odpowiednio.

6. Kierujący pojazdem uprzywilejowanym jest obowiązany mieć przy sobie zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym i okazywać je uprawnionym osobom.

Art. 108. Przepisy art. 104, 105 i 106 stosuje się do kierujących pojazdami przewożącymi wartości pieniężne.

Art. 109. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz Ministrem Obrony Narodowej, uwzględniając konieczność właściwego przygotowania do warunków i zagrożeń związanych z kierowaniem pojazdami uprzywilejowanymi lub pojazdami przewożącymi wartości pieniężne oraz koszty związane z przeprowadzaniem kursów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe programy kursów dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych;
- 2) szczegółowy tryb postępowania w sprawie wydania lub przedłużenia zezwolenia dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych;
- 3) wzór zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym oraz wzory innych dokumentów stosowanych w sprawach, o których mowa w pkt 2.

Rozdział 17

Doskonalenie umiejętności osób posiadających uprawnienia do kierowania pojazdem silnikowym

Art. 110. 1. Doskonalenie umiejętności osób posiadających uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym prowadzone jest w ośrodku doskonalenia techniki jazdy.

2. Ośrodek doskonalenia techniki jazdy może być prowadzony przez:

- 1) przedsiębiorcę wpisanego do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki doskonalenia techniki jazdy;
- 2) jednostkę wojskową – w zakresie szkolenia kierowców na potrzeby wojska;
- 3) jednostkę resortu spraw wewnętrznych – w zakresie szkolenia kierowców na potrzeby jednostek organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych oraz jednostek ochrony przeciwpożarowej;
- 4) podmiot nie będący przedsiębiorcą, któremu szczególne przepisy dają możliwość prowadzenia takiej działalności.

3. Ośrodek doskonalenia techniki jazdy prowadzi ponadto:

- 1) praktyczne szkolenie w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym, o którym mowa w art. 90 ust. 2 pkt 1 lit. a;
- 2) kurs dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych, o którym mowa w art. 104 ust. 1.

Art. 111. 1. Działalność gospodarcza w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. swobodzie działalności gospodarczej i wymaga uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki doskonalenia techniki jazdy.

2. Warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia szkolenia kierowców spełnia przedsiębiorca, który:

- 1) posiada infrastrukturę techniczną pozwalającą na bezpieczne i zgodne z programem wykonywanie ćwiczeń praktycznych, odpowiednie do wykonywanych zajęć jazdy, warunki lokalowe i wyposażenie dydaktyczne;
- 2) zatrudnia instruktorów techniki jazdy;
- 3) nie był prawomocnie skazany za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych lub przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów – dotyczy osoby fizycznej lub członków władz osoby prawnej;
- 4) posiada certyfikat wydany przez jednostkę akredytowaną w polskim systemie akredytacji.

3. Organem prowadzącym rejestr przedsiębiorców prowadzących ośrodki doskonalenia techniki jazdy jest wojewoda właściwy ze względu na miejsce położenia ośrodka.

4. Wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki doskonalenia techniki jazdy dokonywany jest na wniosek przedsiębiorcy zawierający następujące dane:

- 1) imię i nazwisko lub nazwę przedsiębiorcy (firma);
- 2) numer w ewidencji działalności gospodarczej albo w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP) – o ile przedsiębiorca taki numer posiada;
- 3) adres zamieszkania lub siedzibę przedsiębiorcy;
- 4) adres ośrodka doskonalenia techniki jazdy;
- 5) imiona i nazwiska instruktorów wraz numerami ich uprawnień.

5. Do wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy, przedsiębiorca obowiązany jest dołączyć oświadczenie o następującej treści:
„Oświadczam że:

- 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznych, określone w ustawie z dniar. o osobach kierujących pojazdami.”

6. Oświadczenie powinno również zawierać:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz oznaczenie jego siedziby i adres albo miejsca zamieszkania;
- 2) oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
- 3) podpis osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.

7. W rejestrze przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy umieszcza się dane przedsiębiorcy, o których mowa w ust. 4 z wyjątkiem adresu zamieszkania, jeżeli jest on inny niż adres siedziby oraz jego numer w tym rejestrze i numer ewidencyjny dla ośrodków doskonalenia techniki jazdy.

8. Wojewoda dokonuje wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy za opłatą skarbową oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej oraz wydaje zaświadczenie o dokonaniu wpisu.

9. W przypadku, gdy przedsiębiorca prowadzi szkolenie w odrębnych jednostkach organizacyjnych położonych na terenie różnych województw, zobowiązany jest uzyskać wpis w odrębnych właściwych rejestrach na każdą z tych jednostek.

10. Przedsiębiorca obowiązany jest złożyć w terminie 14 dni do wojewody, który wpisał go do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców, pisemną informację o wszelkich zmianach danych w zakresie, o którym mowa w ust. 3.

11. Przepisy ust. 1- 10 stosuje się odpowiednio do podmiotów, o których mowa w art. 110 ust. 2 pkt 4.

Art. 112. 1. Jednostki wojskowe lub jednostki resortu spraw wewnętrznych mogą prowadzić ośrodek doskonalenia techniki jazdy w zakresie wskazanym odpowiednio w art. 110 ust. 2 pkt 2 i 3 po spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 111 ust. 2 pkt 1 i 2.

2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, o podjęciu prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy zawiadamiają wojewodę, w terminie co najmniej 14 dni przed rozpoczęciem tej działalności. Przepisy art. 111 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

3. Wojewoda prowadzi ewidencję ośrodków doskonalenia techniki jazdy prowadzonych przez jednostki wojskowe lub jednostki resortu spraw wewnętrznych, która zawiera następujące dane:

- 1) nazwa i adres jednostki prowadzącej ośrodek doskonalenia techniki jazdy;
- 2) miejsce prowadzenia ośrodka;
- 3) imiona i nazwiska zatrudnionych instruktorów techniki jazdy;
- 4) numer ewidencyjny.

Art. 113. 1. Szkolenie osób posiadających uprawnienie do kierowania pojazdem w zakresie doskonalenia umiejętności praktycznych kierowania pojazdem prowadzone jest przez instruktora techniki jazdy.

2. Instruktorem techniki jazdy jest osoba, która:

- 1) ma co najmniej wykształcenie średnie;
- 2) posiada uprawnienia instruktora prowadzącego szkolenie kandydatów na kierowców co najmniej w zakresie prawa jazdy kategorii B;
- 3) posiada świadectwo instruktora techniki jazdy.

3. Świadectwo instruktora techniki jazdy otrzymuje osoba, która:

- 1) spełnia wymagania, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2;
- 2) ukończyła 6 miesięczny kurs w ośrodku doskonalenia techniki jazdy według programu określonego przez ministra właściwego do spraw transportu;
- 3) złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin przed komisją powołaną przez wojewodę.

4. Egzamin, o którym mowa w ust. 3 pkt 3, przeprowadzany jest za opłatą, której koszt ponosi zainteresowana osoba.

5. Świadectwo instruktora techniki jazdy wydaje za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej wojewoda, wpisując instruktora do ewidencji instruktorów techniki jazdy.

6. W ewidencji umieszcza się następujące dane:

- 1) numer ewidencyjny;
- 2) imię i nazwisko;
- 3) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), a w przypadku osoby nie posiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał ten dokument;
- 4) adres zamieszkania;
- 5) poszczególne rodzaje uprawnień, w zakresie których instruktor może prowadzić zajęcia.

7. Opłata, o której mowa w ust. 5, za wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód budżetu państwa.

Art. 114. 1. Wojewoda sprawuje nadzór nad ośrodkami doskonalenia techniki jazdy.

2. W ramach sprawowanego nadzoru wojewoda:

- 1) przeprowadza kontrolę w zakresie:
 - a) spełniania przez ośrodek doskonalenia techniki jazdy wymagań, o których mowa w art. 111 ust. 2,
 - b) zgodności prowadzonego szkolenia z obowiązującymi programami,
 - c) dokumentów wymaganych w związku z realizacją szkolenia;
- 2) w przypadku ustalenia naruszeń warunków wykonywania działalności może wyznaczyć termin ich usunięcia;

3) wydaje decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę ośrodka doskonalenia techniki jazdy;

4) cofa świadectwo instruktora techniki jazdy i skreśla instruktora z ewidencji instruktorów techniki jazdy.

3. Kontrolę, o której mowa w ust. 2 pkt 1, przeprowadza w imieniu wojewody pracownik posiadający pisemne upoważnienie do jej przeprowadzenia.

4. Wojewoda wydaje decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę ośrodka doskonalenia techniki jazdy, skreślając przedsiębiorcę z rejestru działalności regulowanej, jeżeli przedsiębiorca:

1) złożył oświadczenie, o którym mowa w art. 111 ust. 5, niezgodne ze stanem faktycznym;

2) nie usunął naruszeń warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy w wyznaczonym przez wojewodę terminie;

3) rażąco naruszył warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy.

5. Rażącym naruszeniem warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy jest:

1) wydanie zaświadczenia o ukończeniu szkolenia niezgodnego ze stanem faktycznym;

2) odmowa poddania się kontroli, o której mowa w ust. 2.

6. W przypadku wykreślenia przedsiębiorcy z rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki doskonalenia techniki jazdy, ponowny wpis do rejestru działalności regulowanej w tym zakresie może nastąpić jedynie na zasadach określonych w art. 72 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

7. Wojewoda cofa świadectwo instruktora techniki jazdy i skreśla instruktora techniki jazdy z ewidencji, w przypadku:

1) śmierci instruktora;

2) gdy instruktor przestał spełniać wymagania określone w art. 113 ust. 2;

3) stwierdzenia, w wyniku dwukrotnie przeprowadzonej kontroli rażących nieprawidłowości w wykonywaniu szkolenia, o którym mowa w art. 113 ust. 1.

8. Przepisy ust. 1-6 stosuje się odpowiednio do podmiotów, o których mowa w art. 110 ust. 2 pkt 4.

Art. 115. 1. Minister właściwy do spraw transportu określi w drodze rozporządzenia:

1) infrastrukturę techniczną i warunki lokalowe wymagane od ośrodka doskonalenia techniki jazdy;

2) wymagane wyposażenie dydaktyczne stosowane w ośrodku doskonalenia techniki jazdy;

3) program kursu dla kandydatów na instruktorów techniki jazdy oraz sposób powoływania komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na instruktorów techniki jazdy;

4) wysokość:

a) opłaty za egzamin dla kandydatów na instruktorów techniki jazdy, z tym, że wysokość tej opłaty nie może przekroczyć 400 złotych,

- b) stawek dla członków komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na instruktorów techniki jazdy,
 - c) opłaty za wpis do ewidencji instruktorów techniki jazdy; z tym, że jej wysokość nie może przekroczyć 50 złotych;
- 5) wzory dokumentów związanych z do ewidencji przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy;
- 6) wzór:
- a) wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy,
 - b) oświadczenia o spełnianiu wymaganych od przedsiębiorcy warunków,
 - c) wzór zaświadczenia potwierdzającego wpis przedsiębiorcy do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy,
 - d) wniosku o wpis do ewidencji instruktorów techniki jazdy,
 - e) świadectwa instruktora techniki jazdy;
- 7) zasady prowadzenia dokumentacji związanej z realizacją szkolenia oraz wzory stosowanych dokumentów;
- 8) budowę oraz sposób nadawania numerów ewidencyjnych ośrodkom doskonalenia techniki jazdy.
- 2.** W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1 należy uwzględnić w szczególności konieczność stworzenia prawidłowych i bezpiecznych warunków szkolenia prowadzonego przez ośrodek doskonalenia techniki jazdy.

Rozdział 18

Nadzór nad wykonywaniem zadań z zakresu ustawy

Art. 116. 1. Wojewoda sprawuje nadzór nad:

- 1) wykonywaniem przez starostę zadań, o których mowa w art. 8 ust. 1 i 2, art. 14 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 28 ust. 3, 4, 7, 8 i 9 art. 29 ust. 4, art. 30, art. 33 ust. 4 i 5, art. 37, art. 38 ust. 2; art. 42, art. 44, art. 45, art. 46, art. 49 ust. 1 pkt 2, art. 74 ust. 1 pkt 4 - 6, art. 78, art. 81 ust. 1 pkt 3, art. 91 ust. 1 i 3, art. 95 ust. 2 pkt 2, art. 101 ust. 1, art. 102 ust. 1 i 3 oraz art. 107;
- 2) wykonywaniem przez marszałka województwa zadań, o których mowa w art. 8 ust. 3, art. 17 ust. 5, art. 49 ust. 2, art. 58 ust. 3, art. 61 ust. 5 pkt. 1, art. 65 - 71, art. 76 ust. 2, art. 79, art. 81 ust. 3, art. 83 ust. 7, art. 84 ust. 3 i 8, art. 85 ust. 2 i 3, art. 86 ust. 2, art. 87, art. 95 ust. 3, art. 97 ust. 5 oraz w art. 102 ust. 6.

2. Wojewoda w ramach nadzoru:

- 1) przeprowadza kontrolę dokumentacji prowadzonej w zakresie zadań, o których mowa w ust. 1 oraz żąda pisemnych wyjaśnień i informacji w tym zakresie;
- 2) sporządza w wyniku przeprowadzonej kontroli zalecenia i wnioski przedstawiane zarządowi odpowiednio powiatu lub województwa;
- 3) sporządza i przedstawia w terminie do końca marca każdego roku ministrowi właściwemu do spraw transportu w terminie zbiorcze sprawozdanie z terenu województwa za ubiegły rok na podstawie rocznych sprawozdań starostów z wykonywania zadań określonych niniejszą ustawą.

3. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, wzór zbiorczego sprawozdania, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, kierując się potrzebą

ujednoczenia w skali kraju sprawozdawczości w zakresie zadań wykonywanych przez starostów.

Art. 117. Zadania i kompetencje starosty, o których mowa w art. 116 ust. 1 pkt 1, nie mogą być powierzone gminie w drodze porozumienia.

Rozdział 19

Przepisy karne

Art. 118. 1. Kierujący pojazdem, który nie stosuje się do zakazu określonego w art. 23 ust. 6 lub w art. 90 ust. 3 podlega karze grzywny lub karze nagany.

2. Tej samej karze podlega osoba towarzysząca, która dopuszcza do naruszenia przez kierującego pojazdem, znajdującego się pod jej opieką, zakazu określonego w art. 23 ust. 6.

Art. 119. 1. Instruktor, który nie stosuje się do przepisu art. 36 ust. 3 podlega karze grzywny do 250 złotych albo karze nagany.

2. Tej samej karze podlega egzaminator, który nie stosuje się do przepisu art. 62 ust. 5.

Art.120. Osoba posiadająca dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub tramwajem, która nie zawiadomiła starosty o zmianie stanu faktycznego wymagającego zmiany danych w nim zawartych w terminie określonym w art. 17 ust. 1, podlega karze grzywny do 3000 złotych albo karze nagany.

Art.121. Orzekanie w sprawach, o których mowa w art.118 i 119, następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 20

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 122. W ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym:

1) w art. 80d:

a) w ust. 4:

- dodaje się pkt 2 w brzmieniu:

„2) opłata ewidencyjna, o której mowa w art. 75 ust. 2, art. 77 ust. 3, art. 82 ust. 2 i art. 150 ust. 1;”

- dodaje się pkt. 4 w brzmieniu:

„4) opłata ewidencyjna, o której mowa w art. 8 ust. 1 i 5, art. 14 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 28 ust.8, art. 33 ust. 4, art. 38 ust. 2 pkt 1, art. 58 ust. 3, art. 76 ust. 2 pkt 1, art. 84 ust. 8, art. 86 ust. 2 pkt 1, art. 92 ust. 4 pkt 2, art. 98 pkt 3, art. 101 ust. 2, art. 102 ust. 3, art. 107 ust. 1, art. 111 ust. 8 i art. 113 ust. 5 ustawy z dnia..... o osobach kierujących pojazdami (Dz. U. Nr....poz...), której wysokość nie może przekroczyć równowartości w złotych 0,5 euro ustalonej przy zastosowaniu kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu wydania rozporządzenia, o którym mowa w ust.7.”;

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Wysokość każdej opłaty ewidencyjnej, o której mowa w art. 75 ust. 2, art. 77 ust. 3, art. 82 ust. 2 i art. 150 ust. 1, nie może przekroczyć równowartości w złotych 0,5 euro ustalonej przy zastosowaniu kursu średniego ustalonego przez Narodowy Bank Polski w dniu wydania rozporządzenia, o którym mowa w ust. 7.”

c) ust. 7 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) wysokość opłaty ewidencyjnej, o której mowa w art. 75 ust. 2, art. 77 ust. 3, art. 82 ust. 2 i art. 150 ust. 1, oraz sposób jej wnoszenia;”

2) w dziale IV:

a) tytuł otrzymuje brzmienie „Bezpieczeństwo ruchu drogowego”;

b) uchyla się rozdział 1;

3) w art. 100a ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W ewidencji gromadzi się także dane o:

1) osobach nie posiadających uprawnień, w stosunku do których orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów;

2) instruktorach prowadzących szkolenie osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia do kierowania tramwajem;

3) egzaminatorach osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy oraz lub pozwolenia do kierowania tramwajem;

4) ośrodkach szkolenia kierowców i innych jednostkach prowadzących szkolenie osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia do kierowania tramwajem;

5) lekarzach uprawnionych do przeprowadzania badań lekarskich w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem;

6) pracownikach psychologicznych wykonujących badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu;

7) psychologach uprawnionych do wykonywania badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu;

8) ośrodkach doskonalenia techniki jazdy;

9) instruktorach techniki jazdy.”

4) art. 100b otrzymuje brzmienie:

„1. W ewidencji gromadzi się dane o osobach, o których mowa w art. 100a ust. 2 i ust. 3 pkt 1:

1) imię i nazwisko;

2) datę i miejsce urodzenia;

3) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL);

4) adres zamieszkania;

5) rodzaj oraz zakres uzyskanego uprawnienia;

6) datę uzyskania pierwszego uprawnienia, a w przypadku jego cofnięcia – także datę ponownego uzyskania uprawnienia;

7) datę ważności uprawnienia;

8) numer dokumentu stwierdzającego uprawnienie;

9) ograniczenia dotyczące uprawnienia;

10) nazwę organu, który wydał dokument stwierdzający uprawnienie;

11) dotyczące:

a) zatrzymania dokumentu stwierdzającego uprawnienie oraz jego zwrócenia,

b) cofnięcia uprawnienia oraz jego przywrócenia,

- c) utraty dokumentu stwierdzającego uprawnienie oraz jego odnalezienia,
- d) zastosowania środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów,
- e) uczestnictwa w kolizji lub wypadku drogowym,
- f) naruszenia przepisów i zasad ruchu drogowego wraz z przypisaną liczbą punktów,
- g) okresu próbnego i jego przedłużenia,
- h) skierowania na kurs reedukacyjny;

12) zakres, numer oraz okres, na jaki zostało wydane zaświadczenie ADR, o którym mowa w przepisach o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych;

13) numer ewidencyjny instruktora, który prowadził szkolenie;

14) numer ewidencyjny jednostki, która prowadzi szkolenie;

15) numer ewidencyjny egzaminatora, który przeprowadzał egzamin państwowy;

16) wojewódzki ośrodek ruchu drogowego, w którym przeprowadzono egzamin państwowy;

17) zakres i numer zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym.”

- w przypadku osoby nie posiadającej numeru PESEL, zamiast danych o których mowa w pkt 3 podaje się numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu który wydał ten dokument.

2. W ewidencji gromadzi się dane o osobach, o których mowa w art. 100a ust. 3 pkt 2, 3, 5, 7 i 9:

1) imię i nazwisko;

2) datę i miejsce urodzenia;

3) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL);

4) numer ewidencyjny odpowiednio instruktora, egzaminatora, lekarza, psychologa lub instruktora techniki jazdy;

5) zakres posiadanych odpowiednich uprawnień;

6) datę ważności dokumentu potwierdzającego posiadanie odpowiednich uprawnień.

- w przypadku osoby nie posiadającej numeru PESEL, zamiast danych o których mowa w pkt 3 podaje się numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu który wydał ten dokument.

3. W ewidencji gromadzi się dane o jednostkach, o których mowa w art. 100a ust. ust. 3 pkt 4, 6 i 8:

1) nazwa jednostki;

2) siedziba;

3) numer ewidencyjny;

4) numeru identyfikacji statystycznej (REGON);

5) odpowiedni zakres prowadzonej działalności.

4. Dane, o których mowa w ust. 1, przekazuje do ewidencji:

1) organ właściwy w sprawach wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, niezwłocznie po wydaniu dokumentu stwierdzającego uprawnienie, w zakresie wymienionym w pkt 1-10;

2) odpowiednio do swoich kompetencji: właściwa jednostka organizacyjna Policji, Inspekcji Transportu Drogowego lub Żandarmerii Wojskowej, organ właściwy w sprawach wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, prokurator, sąd, niezwłocznie po dokonaniu tych czynności, w zakresie wymienionym w pkt 11 lit. a;

3) organ właściwy w sprawach wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, niezwłocznie po podjęciu decyzji o dokonaniu tych czynności - w zakresie wymienionym w pkt 11 lit. b;

4) organ właściwy w sprawach wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, niezwłocznie po uzyskaniu informacji o wystąpieniu tych zdarzeń – w zakresie wymienionym w pkt 11 lit. c;

5) sąd, niezwłocznie po uprawomocnieniu się orzeczenia – w zakresie wymienionym w pkt 11 lit. d;

6) podmiot prowadzący kursy doszkalające dla kierowców przewożących towary niebezpieczne, o których mowa w przepisach o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych – w zakresie wymienionym w pkt 12;

7) starosta - w zakresie wymienionym w pkt 13-17.

5. Dane, o których mowa w ust. 2, przekazują do ewidencji:

1) starosta – w zakresie osób wymienionych w art. 100a ust. 3 pkt 2;

2) wojewoda – w zakresie osób wymienionych w art. 100a ust. 3 pkt 3, 5, 7 i 9.

6. Dane, o których mowa w ust. 3, przekazuje do ewidencji:

1) starosta – w zakresie jednostek wymienionych w art. 100a ust. 3 pkt 4;

2) wojewoda – w zakresie jednostek wymienionych w art. 100a ust. 3 pkt 6 i 7.

7. Dane, o których mowa w ust. 1 pkt 10 lit. d, zgromadzone w ewidencji, podlegają usunięciu z tej ewidencji, jeżeli skazanie, na podstawie którego orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów, uległo zatarciu. Informacje o zatarciu przekazuje do ewidencji Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego.

8. Administrator danych przetwarzający dane osobowe na potrzeby ewidencji jest zwolniony z obowiązku informacyjnego określonego w art. 25 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 80b ust. 4.”;

5) w art. 100c ust. 1 dodaje się pkt 14 w brzmieniu:

„14) marszałkowi województwa.”

6) uchyla się rozdział 2;

7) w art. 116 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zarząd województwa:

1) sprawuje nadzór nad ośrodkiem, z wyłączeniem spraw podlegających nadzorowi i kontroli wojewody;

2) współpracuje z wojewodą – w sprawach podlegających jego nadzorowi i kontroli.”;

8) w art. 117 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do zadań ośrodka należy:

1) współpraca z wojewódzką radą bezpieczeństwa ruchu drogowego;

2) współpraca ze starostami przy wykonywaniu nadzoru nad szkoleniem;

3) organizowanie egzaminów państwowych sprawdzających kwalifikacje osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami oraz kierujących pojazdami;

4) prowadzenie szkolenia dla kandydatów na egzaminatorów przeprowadzających egzaminy państwowe;

5) prowadzenie szkolenia dla kandydatów na instruktorów;

6) prowadzenie 3-dniowych warsztatów doskonalenia zawodowego dla egzaminatorów;

7) organizowanie kursów doszkalających kierujących pojazdami wykonujących transport drogowy;

8) prowadzenie kursów:

- a) *dokształcających dla nauczycieli prowadzących zajęcia szkolne dla dzieci ubiegających się o kartę rowerową lub motorowerową,*
- b) *dokształcających w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego,*
- c) *reedukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego,*
- d) *reedukacyjnych w zakresie problematyki przeciwalkoholowej;*
- 9) *organizowanie zajęć dla dzieci ubiegających się o kartę rowerową;*
- 10) *prowadzenie kursów dla osób ubiegających się o kartę motorowerową;*
- 11) *inna niż wymieniona w pkt 4-10 działalność oświatowa w zakresie ruchu i transportu drogowego.”;*

9) w art. 119 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Przychodami ośrodka są przychody:

- 1) *z wykonywania zadań, o których mowa w art. 117 ust. 1;*
- 2) *z wykonania innych zadań z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego;*
- 3) *z działalności, o której mowa w art. 117 ust. 3.*

3. Wydatkami ośrodka są koszty:

- 1) *bieżącego utrzymania ośrodka;*
- 2) *wykonywania zadań, o których mowa w art. 117 ust. 1;*
- 3) *inwestycji związanych z działalnością ośrodka, o której mowa w art. 117;*
- 4) *związane z wydatkami na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego na obszarze województwa, w szczególności na popularyzację zasad ruchu drogowego i podnoszenie kultury jazdy kierowców, na które ośrodek przeznacza pozostałe wolne środki, niewykorzystane na wydatki, o których mowa w pkt 1-3.”.*

10) uchyla się rozdział 4;

11) dodaje się art. 129 b i art. 129 c w brzmieniu:

„Art. 129b. 1. Badanie w celu ustalenia zawartości alkoholu w organizmie przeprowadza się przy użyciu analizatora wydechu.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli stan osoby podlegającej badaniu uniemożliwia jego przeprowadzenie analizatorem wydechu. W takim przypadku ustalenie zawartości alkoholu w organizmie następuje na podstawie badania krwi lub moczu.

3. Kierujący pojazdem oraz osoba, wobec której zachodzi uzasadnione podejrzenie, że mogła kierować pojazdem, jest obowiązana poddać się badaniu, o którym mowa w ust. 1 i 2.

Art. 129c. 1. Badanie w celu ustalenia w organizmie obecności środka działającego podobnie do alkoholu przeprowadza się przy użyciu metod nie wymagających badania laboratoryjnego albo na podstawie badania krwi lub moczu.

2. Badanie krwi lub moczu można przeprowadzić wówczas jeżeli nie ma możliwości wykorzystania metody nie wymagającej badania laboratoryjnego.

3. Kierujący pojazdem oraz osoba, wobec której zachodzi uzasadnione podejrzenie, że mogła kierować pojazdem, jest obowiązana poddać się badaniu, o którym mowa w ust. 1 i 2.

4. Minister właściwy do spraw zdrowia, kierując się skutkami oddziaływania na organizm kierowcy środków działających podobnie do alkoholu, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) *wykaz tych środków;*

2) *warunki i sposób przeprowadzania badań na ich obecność w organizmie.*”;

12) art. 130 otrzymuje brzmienie:

„Art. 130. 1. W razie uczestniczenia w wypadku drogowym, w którym jest zabity lub ranny, kierujący pojazdem jest poddawany badaniu na zawartość w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu.

2. Badaniu, o którym mowa w ust. 1, można poddać także inną osobę, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że mogła kierować pojazdem uczestniczącym w wypadku drogowym, w którym jest zabity lub ranny.

3. Osoby, o których mowa w ust. 1 i 2, mają prawo żądać od organu kontroli ruchu drogowego przeprowadzenia badania krwi lub moczu w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu.”;

13) uchyla się art. 138;

14) w art. 139 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przepisy art. 135-137 stosuje się odpowiednio do pozwolenia do kierowania tramwajem.”;

15) uchyla się art. 140 i 140a;

16) w art. 140h dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Szczegółową organizację i tryb prac wojewódzkiej rady bezpieczeństwa ruchu drogowego określa regulamin przyjęty przez radę w drodze uchwały.”;

17) w art. 140i pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) członkowie Wojewódzkiej Rady:

a) wojewódzki inspektor transportu drogowego,

b) dyrektor właściwego terenowo oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad,

c) przedstawiciel wojewódzkiego sztabu wojskowego,

d) wojewódzki kurator oświaty,

e) przedstawiciel zarządu województwa,

f) przedstawiciel zarządów powiatu,

g) przedstawiciel wójtów, burmistrzów, lub prezydentów miast,

h) przedstawiciel komendanta wojewódzkiego Policji,

i) przedstawiciel komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej,

j) przedstawiciel zarządu dróg wojewódzkich,

k) przedstawiciel wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego,

l) przedstawiciel zarządów dróg powiatowych,

m) inne osoby wskazane przez wojewodę.”.

Art. 123. W ustawie z dnia z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym:

1) w art. 5 w ust. 3 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) przedsiębiorca osobiście wykonujący przewozy i zatrudnieni przez przedsiębiorcę kierowcy, a także inne osoby niezatrudnione przez przedsiębiorcę, lecz wykonujące osobiście przewozy na jego rzecz, spełniają wymagania określone w przepisach ustawy, przepisach ustawy z dnia ... o osobach kierujących pojazdami (Dz. U. Nr ..., poz. ...) oraz w innych przepisach określających wymagania w stosunku do kierowców, a także nie byli

skazani prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwa umyślne przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, mieniu, wiarygodności dokumentów lub ochronie środowiska;”;

2) w art. 6 w ust. 1 w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

a) spełnia wymagania określone w przepisach ustawy i w przepisach ustawy z dnia o osobach kierujących pojazdami,”;

3) w art. 39c ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zakres badań lekarskich, o których mowa w ust. 1, obejmuje ponadto ustalenie istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami, zgodnie z przepisami określonymi w przepisach ustawy z dnia ... o osobach kierujących pojazdami.”;

4) w art. 39d ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Badania psychologiczne, o których mowa w ust. 1, są wykonywane w zakresie i na zasadach określonych dla kierowców w przepisach ustawy z dnia o osobach kierujących pojazdami.”.

Art. 124. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.⁸⁾) w art. 6c dodaje się ust. 10 w brzmieniu:

„10. Zespół orzekający o niepełnosprawności zawiadamia o wydaniu orzeczenia organ właściwy w sprawach wydawania uprawnień do kierowania pojazdami.”

Art. 125. 1. Dotychczasowe wpisy do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców zachowują ważność.

2. W okresie roku od dnia wejścia w życie ustawy podmioty, o których mowa w ust. 1, obowiązane są ustanowić doradcę do spraw pedagogicznych i przekazać staroście informację, o której mowa w art. 28 ust. 4 pkt 9.

Art. 126. 1. Podmioty prowadzące kursy kwalifikacyjne dla kandydatów na instruktorów, na podstawie dotychczasowych przepisów, w dniu wejścia w życie ustawy, uważa się za spełniające wymagania w stosunku do ośrodków szkolenia kandydatów na instruktorów, o których mowa w art. 35 ust. 1 nie dłużej niż do dnia 30 czerwca 2009 r.

2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, mogą prowadzić kurs dla kandydatów na instruktorów w zakresie, o którym mowa w art. 35 ust. 3 pkt 1 i 2 nie dłużej niż do dnia 30 czerwca 2009 r.

⁸⁾ zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 160, poz. 1082, z 1998 r. Nr 99, poz. 628, Nr 106, poz. 668, Nr 137, poz. 887, Nr 156, poz. 1019 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 486, Nr 90, poz. 1001, Nr 95, poz. 110 i Nr 111, poz. 1280, z 2000 r. Nr 48, poz. 550 i Nr 119, poz. 1249, z 2001 r. Nr 39, poz. 459, Nr 100, poz. 1080, Nr 125, poz. 1368, Nr 129, poz. 1444 i Nr 154, poz. 1792 i 1800, z 2002 r. Nr 169, poz. 1387, Nr 200, poz. 1679 i 1683 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 7, poz. 79, nr 90, poz. 844, Nr 223, poz. 2217 i Nr 228, poz. 2262, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 44, poz. 422, Nr 132, poz. 1110, Nr 163, poz. 1362, Nr 164, poz. 1366 i Nr 167, poz. 1398 oraz z 2006 r. Nr 63, poz. 440 i Nr 94, poz. 651

Art. 127. 1. Osoby posiadające uprawnienia instruktora na podstawie dotychczasowych przepisów w dniu wejścia w życie ustawy uznaje się za spełniające wymagania określone w ustawie.

2. W dniu wejścia w życie ustawy, osoby wpisane do ewidencji instruktorów prowadzonej na podstawie dotychczasowych przepisów wpisuje się do ewidencji, o której mowa w art. 33 ust. 4. Przepis ten nie dotyczy osób nie spełniających wymagania, o którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 7.

3. W okresie trzech lat od dnia wejścia w życie ustawy, instruktor obowiązany jest spełnić wymagania, o których mowa w art. 33 ust. 1 pkt 2-4, potwierdzając je złożeniem odpowiednich dokumentów.

4. W przypadku nie spełnienia przez instruktora obowiązku, o którym mowa w ust. 3, starosta skreśla go z ewidencji instruktorów.

5. Osobę posiadającą uprawnienia wykładowcy na podstawie przepisów obowiązujących w okresie od dnia 1 stycznia 1992 r. do dnia 30 czerwca 1999 r. uważa się za spełniającą wymagania art. 38 ust. 1 pkt 1 i 2. Wpis do ewidencji wykładowców prowadzonej przez starostę następuje na wniosek tej osoby.

Art. 128. 1. Osoby posiadające uprawnienia egzaminatora na podstawie dotychczasowych przepisów w dniu wejścia w życie ustawy uznaje się za spełniające wymagania określone w ustawie.

2. W dniu wejścia w życie ustawy, osoby wpisane do ewidencji egzaminatorów prowadzonej na podstawie dotychczasowych przepisów wpisuje się do ewidencji, o której mowa w art. 58 ust. 3. Przepis ten nie dotyczy osób nie spełniających wymagań, o których mowa w art. 58 ust. 1 pkt 10 i 11.

3. W okresie trzech lat od dnia wejścia w życie ustawy, egzaminator, o którym mowa w ust. 1:

- 1) obowiązany jest spełnić wymagania, o których mowa w art. 58 ust. 1 pkt 1-5 i 8-11, potwierdzając je złożeniem odpowiednich dokumentów;
- 2) może być zatrudniony w niepełnym wymiarze czasu pracy.

4. W przypadku nie spełnienia przez egzaminatora obowiązku, o którym mowa w ust. 3, marszałek województwa skreśla go z ewidencji egzaminatorów.

Art. 129. Lekarzy posiadających, w dniu wejścia w życie ustawy, uprawnienia do wykonywania badań lekarskich przeprowadzanych w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem, uznaje się za spełniających wymagania określone w ustawie.

Art. 130. Dotychczasowe wpisy do rejestru przedsiębiorców prowadzących badania psychologiczne zachowują ważność.

Art. 131. 1. Osoby posiadające uprawnienia psychologa wykonującego badania kierowców na podstawie dotychczasowych przepisów, w dniu wejścia w życie ustawy uznaje się za spełniające wymagania określone w ustawie.

2. W dniu wejścia w życie ustawy, osoby wpisane do ewidencji psychologów uprawnionych do przeprowadzania badań psychologicznych i orzekania w zakresie

zdolności do prowadzenia pojazdów mechanicznych prowadzonej na podstawie dotychczasowych przepisów wpisuje się do ewidencji, o której mowa w art. 86 ust. 2.

Art. 132. 1. Osoby, które w ramach stosunku pracy, wykonywanej działalności gospodarczej, pełnionej służby lub wykonywanej funkcji kierowały pojazdami uprzywilejowanymi w dniu wejścia w życie ustawy uznaje się za spełniające wymagania w niej określone jednak nie dłużej niż do dnia 30 czerwca 2009 r.

2. W okresie od dnia wejścia w życie ustawy do dnia 30 czerwca 2009 r. osoby, o których mowa w ust. 1, zobowiązane są mieć przy sobie i okazywać na żądanie uprawnionych organów posiadane uprzednio zaświadczenie wydane przez pracodawcę w trybie określonym w art. 95a ust. 1 pkt 2 ustawy, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt. 1.

Art. 133. 1. Instruktorów zatrudnionych w ośrodkach doskonalenia techniki jazdy w dniu wejścia w życie ustawy uznaje się za spełniających wymagania określone w art. 113 ust. 2 pkt 2 i 3 nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2008 r.

2. Osoby, które przed dniem wejścia w życie ustawy ukończyły szkolenie dla instruktorów techniki jazdy oraz złożyły z wynikiem pozytywnym egzamin w ramach programu pilotażowego ministra właściwego do spraw transportu, uznaje się za spełniające wymagania określone w art. 113 ust. 2 pkt 2 i 3 nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2009 r.

Art. 134. Przedsiębiorcę produkującego w dniu wejścia w życie ustawy blankiety praw jazdy oraz pozwoleń do kierowania tramwajem na podstawie umowy zawartej z ministrem właściwym do spraw transportu, uznaje się za wybranego w trybie art. 18, przez okres, na jaki została zawarta umowa.

Art. 135. 1. Prawa jazdy, pozwolenia do kierowania tramwajem, karty motorowerowe i karty rowerowe wydane na podstawie ustawy, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 zachowują ważność w zakresie na jaki zostały wydane.

2. Prawa i jazdy i pozwolenia do kierowania tramwajem wydane na podstawie przepisów ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. – Prawo o ruchu drogowym, zachowują ważność do czasu ich wymiany dokonanej na koszt osoby uprawnionej w zakresie na jaki zostały wydane na warunkach i w terminach określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 150 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1.

Art. 136. Drogi publiczne w miastach stanowiących siedzibę wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego w dniu wejścia w życie ustawy uznaje się za spełniające wymagania dla przeprowadzania egzaminu w ruchu miejskim, o których mowa w art. 52 ust. 3 pkt 2.

Art. 137. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 80d ust. 7, art. 88 ust. 7, art. 94 ust. 4, art. 100 ust. 1 pkt 1, art. 100 ust. 1 pkt 2, art. 100 ust. 2, art. 115 ust. 1 pkt 1-4, art. 115 ust. 1 pkt 5, art. 115 ust. 2, art. 123, art. 125 oraz art. 127 ust. 4 ustawy wymienionej w art. 1 ust. 2 pkt 1 zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych na podstawie upoważnień w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 138. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2008 r. z tym, że przepisy:

- 1) art. 90 ust. 2 pkt 1 lit. a, art. 93, art. 104 ust. 1 pkt 5, art. 106 i art. 107 ust. 1 pkt 3 stosuje się od dnia 1 stycznia 2009 r.;
- 2) art. 108 stosuje się od dnia 30 czerwca 2009 r.;
- 3) art. 40 ust. 4 stosuje się od dnia 1 września 2009 r.